

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 " "	30 " "
Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	1000 " " 60 " "
	2000 " " 90 " "
	3000 " " 120 " "
ezen felül	150 " "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Buday Barna főszerkesztő.
Szerkesztő: **Rothmeyer Imre.**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 866—01.
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üh61-ut 25. Telefon: Aut. 899—32.

Előfizetési árak:

a M. kir. földművelésügyi minisztérium által időnkint kiadott „Rádió gazdasági előadások” című füzetekkel együtt	
OMGE-tagoknak:	Előfizetőknél:
Negyed évre 4 pengő	Negyed évre 10 pengő
Fél évre 11 " "	Fél évre 14 " "
Egész évre 20 " "	Egész évre 32 " "
Romániába:	Jugoszláviába:
Negyed évre 360 lei	Negyed évre 120 dinár
Fél évre 660 " "	Fél évre 220 " "
Egész évre 1200 " "	Egész évre 400 " "

Előfizetéseket Romániából külföldi képviselőnk: Hegedűs hirtalproda, Oradea-Mare (Nagyvárad) veszi fel.
Előfizetést elfogad bármely jugoszláv hirtalproda és könyvkereskedés.

TARTALOM:

- A hitbizományi kérdés gazdasági és szociális szempontjai. I. (Éber Ernő dr.)
- A műtrágyázás és a futóhomok javítása. (Westsik Vilmos.)
- A svajci bikák Cézár-pupja. (Fucher István.)
- A Pulverátor. (Binder Szilárd Titusz.)
- A kisebb gazdaságok fejlesztése. (Cs. Ö.)
- Gazdák szervezkedése közös beszerzésre. (Bethlen Pál gróf. — Kulán István.)
- Vegyes közlemények.
- Tőzsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Lehet-e a válság következményeit enyhíteni egyéni alkalmazkodással?

— Nyílt kérdés a gyakorlati gazdákhöz. —

A mezőgazdasági válságot előidéző okokat, amennyiben azok a viszonyokban rejlenek, egyelőre csak kis mértékben orvosolhatjuk, anélkül, hogy azokat kiküszöbölhetnénk.

I. kérdés: Terheli-e mulasztás a gazdákat egyéniül is abban, hogy mezőgazdasági üzemeiket nem alkalmazták kellően a megrögzült súlyos viszonyokhoz? Egyáltalában milyen hibákat követnek el a gazdák?

II. kérdés: Gyakorlatilag keresztlívott példát kérünk arra, hogyan sikerült javítani a helyzetén az adott gazdasági viszonyokhoz való alkalmazkodással. A válság nyomása alatt micsoda sikerült újítást vezetett be?

A két kérdésre adandó legtanulságosabb választ egy-egy szép disztárggyal fogjuk jutalmazni.

A lehetőleg rövid válaszok beküldését folyó évi november 30-ig kérjük. A papírosnak csak egyik oldalára tessék írni.

A beérkező közleményeket a „Köztelek” karácsonyi számában fogjuk ismertetni.

A „Köztelek” szerkesztősége.

Az állattenyésztő gazdák figyelmébe.

Az OMGE országos mezőgazdasági kiállítás és vásár rendezőbizottsága legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy az 1930. év tavaszán rendezendő országos mezőgazdasági kiállítást és vásárt,

amelynek alakja és gerince ez alkalommal is a tenyészállatkiállítás és vásár lesz, március hó

20–25. napjain, nagyjából a múlt évi keretek között fogja megtartani a budapesti tenyészállatvásártelenen.

A rendezőbizottság határozatának értelmében a bejelentési határidő január hó 15-e lesz, aminek megfelelően a bejelentésre szóló felhívást és űrlapokat a rendezőség december hó közepén fogja a tenyészeteknek szétküldeni. A kiállítás időpontját azonban már most közöljük, hogy az érdekelt gazdaságok az eladásra kerülő állataik előkészítését ehhez képest végezzék és hogy egyéb intézkedéseiket is megfelelőképpen megtehessek.

Budapest, 1929 november 4.

Jeszenszky Pál s. k.
a rendezőbizottság elnöke.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának

1929 november hó 18-án, szerdán délután 1/2 11 (10-30) órákor az egyesület utóháza tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz., I. em.) tartandó

gyűlésére.

Tárgy:

A válságos mezőgazdasági helyzet javítására alkalmas állattenyésztési és állategészségügyi intézkedések megállapítása.

Budapest, 1929 november 4.

Mesterházy Ernő dr. s. k.
szakosztályi elnök.

A hitbizományi kérdés gazdasági és szociális szempontjai.

Irta: Éber Ernő dr.

I.

Azok a kijelentések, amelyek szerint a hitbizományi reform közelebbről a törvényhozás elé kerül, az érdeklődést széles körökben a kérdés felé irányítja, hiszen ez a kérdés a közvéleményben alig választható el bizonyos politikai és világnézeti szempontoktól. Ilyenek iránt pedig nálunk minden gazdasági nyomorúságunk mellett több értek és érdeklődés van még ma is, mint a szoros értelemben vett gazdasági és mint a valóságos szociális szempontok iránt. El kell készülnie annak, hogy amikor ez a kérdés majd a törvényhozás elé kerül, a nyilvános megvitatás anyagából és a jelszavak taktikájából sok fog hozzá tapadni, ami nem volt rajta és a parlament előtt nem áll már majd a maga eredeti és tárgyilagos tisztaságában.

Ennek a cikknek célja, hogy a hitbizományi birtokoknak bizonyos gazdasági és szociális vonatkozásait feltárja és tisztázza már eleve olyan kérdéseket,

amelyek e tisztázás nélkül elferdítve, eltorzítva, kiforgatva és meghamisítva kerülhetnek a parlamenti tárgyalásba, miután előbb már a közvéleményben bizonyos hangulatokban és tendenciákban hempergették meg. A probléma gazdasági, népjelöltési és szociális részleteinek pozitív és negatív vonatkozásaira akarunk rávilágítani és annak azokat a részleteit akarjuk tárgyalni, amelyekben bizonyos megtevesztett és megtevesztő közhangulat alakult ki és terjedhet át a törvényhozás terneibe.

A Magyarország mai területén levő hitbizományi birtokok pontos területét senki sem tudja, mióta az évszázadokon vagy évtizedeken át az alapító végakarataiból csorbíthatatlan birtoktestekből a vagyonváltság és a földreform törvénye darabokat szakított le. Mert számos ilyen birtoknál az eljárás teljesen még be sincs fejezve, a megváltásra került darabok telekkönyvi elkülönítése és a megmaradt birtoknak valóságos területe megállapítva még nincs. A központi statisztikai hivatal 1926-ban tette közzé a korlátolt forgalmu és ezek között a hitbizományi birtokokra vonatkozó 1925. évi statisztikát és mivel azóta újabb statisztikai megállapítás nem történt — bár a hitbizományok területében azóta is számos és jelentős változás, helyesebben csökkenés állt be —, fejtegetéseink alapjául az 1925. évi statisztikai adatokra kell támaszkodnunk. Eszerint a statisztika szerint a hitbizományokra esett összesen 984,068 katasztrális hold és ebből szántó 401,693 kat. hold, rét 80,630 kat. hold, legelő 114,375 kat. hold, kert 3022 kat. hold, szőlő 2416 kat. hold, nádas 5967 kat. hold, földadó alá nem eső terület 59,292 kat. hold, erdő 316,673 kat. hold. Ha ezeket a számokat Magyarország vonatkozó területeihez viszonyítjuk, azt találjuk, hogy a hitbizományok egész területe az egész ország területének 6.09%-át, a szántóföld 4.13%-át, a kert 1.8%-át, a szőlő 0.63%-át, a rét 7%-át, a legelő 6.5%-át, az erdő 16.3%-át, a nádas 11.6%-át, a földadó alá nem eső terület 5.9%-át teszi ki, jobban mondva tette ki 1925-ben. A hitbizományoknak mezőgazdasági művelés alatt álló területe 599,720 kat. hold, az egész ország mezőgazdasági művelés alatt álló területének 1/2 százaléka. A hitbizományok területéből az 1925. évi statisztika szerint haszonbérbe volt adva 393,809 kat. hold; de hogy ebből mennyi a nagyhaszonbérlet és hogy mennyi a már 1925-ben megvált és 1925 óta létesült kishaszonbérlet, erre nézve statisztikai adataink nincsenek.

Itt most nem a hitbizományoknak közjogi és magánjogi jelentőségét és egy reformnak nem a hitbizományi birtokos és a várományosok szempontjából való lehetőségeit vizsgáljuk, hanem gazdasági és népjelöltési vonatkozásait. A hitbizományi intézménynek Justinianus római császár 159. novellája és a mi 1687. évi törvényünk óta olyan irodalma támadt, amely a kérdés minden vonatkozását felöleli. Azt a kérdést akarom itt tárgyalni, hogy a hitbizományi intézmény, mint olyan, szükségképpen elmaradt, kezdetleges és tökéletlen gazdálkodásnak okozója-e, hogy a hitbizomány az egészséges népszaporodásnak akadály-e,

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

Telefon: 107—84, 129—14, 129—15 V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. Sörgöncim: „MEGALÉR” Budapest

Wieni fiók: „Megalér” Viehverwertungs Gesellschaft m. b. H. Wien, St.-Marx. Sörgöncim: „Megalér” Wien

FOGLALKOZIK: Mindennemű haszon- és vágóállat adás-vételével, jármos- és beállítási ökrök szállításával, sovány sertések közvetítésével, hizott marha, sertés és juh bizományi értékesítésével. **Bérlőbiztosítások és hízalási előlegek nyújtásával előnyös feltételek mellett.**

ÁLLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDŐK: Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Budapest—Ferencváros, Marhavásártér — Wien, St.-Marx Sertéseknél: Budapest—Ferencváros, Sertésvásártér — Wien, St.-Marx

Gazdálkodási Intézmény: ~ Mindennemű állatkivitelt legelőnyösebben lebonyolítunk! ~ Meghívásra szakértőket a helyszíre kiküldjük!

a széles néprétegek megélhetésének megakasztója vagy megnehezítője-e azért, mert örökösödése az alapító véghatározatából előre meghatározott és mert állaga e végakarattal folytán feloszthatatlan és elidegeníthetetlen.

Az a kérdés, hogy a hitbizományi intézménynek önmagából következően velejárvója-e a — röviden kifejezve magunkat — rossz gazdálkodás, azért mert birtokosát az alapító levél évtizedekre, vagy évszázadokra előre megállapította, azért mert a terület megkötésével és megterhelésével korlátozásával a forgó és üzemi tőkének megszerzését megnehezítette; a legvitatottabb kérdések egyike. Pro és kontra annyi érv halmozott fel, még pedig nemcsak gazdák és közgazdászok, hanem jogbölcsölők és politikusok részéről is, hogy ezeknek az érveknek ismertetése, méltatása és bírálata itt lehetetlen. Hogy azonban a kérdés nem eldöntött még, azt talán mutatja az, hogy világnézetre való tekintet nélkül a kérdéssel foglalkozók más és más megállapításra juthattak. *Kautsky*, a német szocialisták régi és vezető agrárpolitikusa „Die Agrarfrage” című művében többek között ezeket mondja:

„A hitbizományi latifundiumoknak nagy kiterjedése leginkább teszi lehetővé, hogy minden egyes üzemágnak a birtokhoz viszonyított olyan terjedelmet és azt a formáját adják meg, amely ott a legmegfelelőbb; lehetővé teszi különböző üzemeknek tervszerűen vezetett gazdasági szervezetté való egyesítését és másfelől a hitbizomány megkönnyíti a tőkének az üzem belterjességéhez való akkumulálását, mert távol tartja ettől az örököséssel járó terheket.”

„A birtoklás biztonsága, ami a hitbizomány sajátja, nagyterjedelmű meliorációkra ösztönöz és a haszonbérleti rendszer fejlődését előmozdítja, mert birtokosválasztás, vagy a tulajdonos anyagi megrendülése miatt a haszonbérleti jogot csorbát nem szenvednek.”

A hitbizományi intézmény hátrányaira is rámutatva, ebben a vonatkozásban *Kautsky* végül azt állapítja meg:

„Hogy a hitbizományi nagybirtokok mégsem tartoznak a legrosszabbul vezetettek közé, helyenkint éppen mintagazdaságoknak is mondhatók, ezt vagy a kapitalisztikus haszonbérleti rendszernek köszönhetik, amely ezeken a birtokokon a legjobban fejlődhet ki, vagy a moderna mezőgazdasági szakoktatásnak, amely bőségesen biztosítja rendelkezésre a legügyesebb gazdatiszteket, akiknek így alkalmuk nyílik tudásukat és tehetségüket kifejteni.”

Kautsky állításai bizonyára nem perdöntők és inkább csak azért idéztem azokat, mert egyébként a hitbizományi intézményt perhorreszkáló táborának egyik vezére sem hallgathat el bizonyos előnyöket.

Idézem azonban „Agrarpolitik”-jában közölt azokat az állításait is, amelyek a hitbizományi gazdálkodásról szólnak. Szerinte:

„A hitbizományi birtokosnak a hitbizomány kizsárolásában rendszerint sokkal nagyobb érdeke van, mint annak megjavításában (meliorációjában). Ha a hitbizományi jövedelmét kellene a meliorációra fordítani, akkor a hitbizományi birtokosnak és magának a hitbizományi birtoknak érdekei szöges ellentétben állnak egymással. Azokat a megtakarításokat, amelyeket a hitbizományi jövedelméből a birtokos eszközöl, ő semmi esetre sem dughatja a hitbizományi birtokba meliorációkra, cselédházak építésére és egyebekre, mert ezáltal az amugy is rendkívül kedvezményezett hitbizományi várományost gazdagítaná többi, amugy is hátrányban levő gyermeke kárára.”

„A hitbizományi birtokokon tehát az egész vonalon sokkal kelteresebben gazdálkodnak, mint hasonló nagyságú, hasonló jóságú, de nem kötött birtokokon. Ezt már a hitbizományi birtokok nagyobb juhállományából is meg lehet állapítani, amely mellett a többi állattenyésztési ág elmaradott.”

És végül idézem még *Goltz* „Agrarwesen und Agrarpolitik” című nagy munkájának néhány megállapítását, azét a *Goltz*-ét, akinek, mint „mélyen tisztelt tanítómesterének és atyai barátjának” *Aereboe* az ő agrárpolitikáját ajánlja.

Goltz megállapítása ez: „Az az időnkint elhangzó szemrehányás, hogy a hitbizományi birtokok átlagosan rosszabb gazdálkodás alatt vannak, mint más birtokok, tények által nincs megerősítve...”

„Magától értetődik, hogy a hitbizományi birtokokon éppen úgy találunk birtokosokat — mint a többi birtokok között is —, amelyekben a gazdálkodás nem mintaszerű, de mégis ebben a tekintetben átlagosan a hitbizományok bizonyosan nem állnak rosszabbul, mint más birtokok. Sőt ellenkezőleg: a mostani időben az a jelentős előnyük van, hogy nincsenek erősen eladósodva és hogy náluk éppen ezért az okszerű gazdálkodásnak ez nem akadály, mint a mai más jellegű birtokokon.”

Anélkül, hogy ilyen nagynevű agrárpolitikusok állításával vitába szállani vagy azokat itt méltatni akarnám, néhány megjegyzést mégis szükségesnek tartok megtenni. Ha *Kautsky* — aki bizonyára nem elfogult a hitbizományok javára — azt mondja, hogy a hitbizományi birtokok mégsem tartoznak a legrosszabbul vezetettek közé, mert tőkeerős haszonbérliők és a legjobb gazdatisztek gárdája rendelkezésre áll, ezzel már azok az állítások nagy részének érveit erőlteti meg, amelyek a hitbizományi birtokok rossz gazdálkodását intézményesen adotttnak veszik. Ha *Aereboe* azt állítja, hogy a hitbizományi birtokoknak nem érdeke a hitbizomány jövedelméből azon javításokat eszközölni, mert ezáltal nem várományos gyermekeiket károsítja, ezzel szemben talán jogosan állítható az, hogy a hitbizományi birtokoknak éppen azért érdeke jövedelméből hasznos meliorációkat eszközölnie, hogy az ezáltal fokozható jövedelméből nem várományos gyermekeinek sorsát biztosíthassa. És ha *Goltz* azt mondja, hogy a hitbizományoknak az okszerű gazdálkodás szempontjából előnye az, hogy nem adósodhatnak el túlságosan, ennek igazságát a mai viszonyok között és a mai magyar viszonyok között talán főlegesen kiemeltem.

Keresni akarok azonban olyan adatokat, amelyek objektíven megvilágíthatják azt a kérdést, hogy a magyar hitbizományi birtokok gazdálkodása rosszabb-e, mint más birtokoké és hogy ezzel kapcsolatban a népesség szaporodására, megélhetésére és kereseti viszonyaira tényleg olyan kedvezőtlen hatása-e, mint sokszor állítják és ritkán bizonyítják. A m. kir. központi statisztikai hivatal 1926. évfolyamának 1. számában kimutatja, hogy az „az öt törvényhatóság, amelyek területén a hitbizományi birtokok 1925-ben a legkiterjedtebbek voltak”: Somogy vármegye, Zala vármegye, Veszprém vármegye, Sopron vármegye és Csongrád vármegye. Ha már most ezeket a vármegyéket, amelyekben a hitbizományok kiterjedése a legnagyobb volt, összehasonlítjuk ugyanannak az országrésznek olyan vármegyéivel, amelyekben a hitbizományok kiterjedése kisebb volt, akkor a gazdálkodás színvonalának megítélésére bizonyos támaszpontokat nyerhetünk:

Az 1925. évi gabona termésátlagok ezek voltak:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Szemes tengeri
m é t e r m á z s a					
A Duna jobbpartján	7.6	5.3	7.6	7.6	10.8
Somogy, Zala, Veszprém és Sopron vármegyékben	7.3	5.2	7.4	7.7	10.6

Ezzel szemben *Somogyban*, ahol a hitbizományok területe az egész területnek 15.3%-a, a buza 7.8 q, a rozs 5.6 q, az árpa 7.7 q, a zab 7.8 q, a szemes tengeri 10.6 q átlagtermést adott, *Sopron megyében* 20.6% hitbizományi terület mellett meg éppen 8.7 q volt a buza, 6.1 q a rozs, 9.2 q az árpa, 9.3 q a zab és 10.6 q a szemes tengeri átlagtermése, viszont *Veszprém*ben 9.7% hitbizományi területtel csak 7 q, 5.2 q, 7.2 q, 7 q, 10.9 q, *Zalában* 13.83% hitbizományi területtel 5.8 q, 3.9 q, 6.6 q, 6.8 q, 9.5 q átlagtermések voltak. A Duna-Tisza közén a buza átlagtermése 7.4 q volt, *Csongrád megyé*ben, ahol az egész terület 17.5%-a hitbizomány, 7.1 q, a rozs átlagtermése 4.9 q, *Csongrád*ban 5.6 q, az árpáé 7.2 q, *Csongrád*é 7.1 q, a zabé 7.1 q, *Csongrád*é 7.8 q, a tengerié 8.7 q, *Csongrád*é 7.7 q. Ezekből a számokból talán kitűnik, hogy a hitbizományok kiterjedéséből és a termés-

átlagokból a hitbizományokra nézve hátrányos következtetés nem vonható le, hiszen éppen azokban a vármegyékben, ahol kiterjedésük legnagyobb volt, mutatkoznak az országrész átlagánál magasabb gabona termésátlagok és az alacsonyabb termésátlagok inkább az egyes vármegyék kedvezőtlen talajviszonyainak tulajdoníthatók.

De nézzük az állatállomány nagyságát, mint a gazdálkodás szintjének egy másik mérőjét. Az 1927. évi állatszámilálás adatai szerint esett:

	1 négyzetkilométerre				100 lélekre			
	Szarvas-marha	Ló	Sertés	Juh	Szarvas-marha	Ló	Sertés	Juh
Duna jobbpartján	24.5	9.2	30.1	16.2	329.8	123.8	417.3	218.3
Somogy, Sopron, Veszprém, Zala vármegyékben	28.1	8.4	30.8	15.0	390.4	125.2	447.3	226.2
Duna-Tisza közén	15.7	10.8	24.8	16.2	142.2	97.7	225.2	147.2
Csongrád megyében	14.2	11.6	27.7	15.6	173.4	142.0	339.1	196.9

Állapítsuk meg mindenekelőtt, hogy *Aereboe*nak az az állítása, hogy a juhállomány a hitbizományi birtokokon a többi állatfaj és a belterjesség rovására túlteng, legalább is a magyar viszonyok között nem áll meg. De ezek az adatok azt is mutatják, hogy az állomány — mondjuk így — a „hitbizományos” megyékben éppen a legfontosabb állatfajnál, a szarvasmarha állományánál jelentősen nagyobb, mint azokban a vármegyékben, ahol a hitbizományok kiterjedése kisebb. Hészletezve az adatokat azt találjuk, hogy például *Sopron megyében*, ahol a népsűrűség is igen nagy, az országrészli átlaggal szemben 1 négyzetkilométerre 42.8 drb szarvasmarha, 8.9 drb ló, 34.1 drb sertés és csak 10.5 drb juh, 1000 lélekre 504.1 drb szarvasmarha, 104.5 drb ló, 402.1 drb sertés és 123.8 drb juh esik, *Somogyban* a négyzetkilométer területre eső csak 20.2 drb szarvasmarha mellett az országrészli átlaggal szemben a ló 12 drb, a sertés 37.6 drb, a juh 21.1 darab. Az állatállomány a fenti kimutatás szerint azokban a vármegyékben, ahol a hitbizományok kiterjedése a legnagyobb, átlagban meghaladja azoknak a vármegyéknek állatállományát, amelyekben a hitbizományi terület kisebb.

Egy további adatunk, amely a gazdálkodás módjának elbírálására felhasználható, ez az istállótrágyázás és a műtrágyázás mérvé. Az 1927. évi statisztika szerint „az istállótrágyával trágyázott terület százalékában” a Duna jobbpartján 71.5% ezzel szemben a „hitbizományos” vármegyékben 73.8%. Az alföldi vármegyékben 78.6%, *Csongrád vármegyében* 84%, de *Somogyban* 80.4%, *Zalában* 77.7%. A műtrágyázott terület az összes trágyázott terület százalékában a dunajobbparti országrészben 28.5%, a figyelt négy vármegyében 26.1%, *Veszprém megyében* 32.6%, *Sopron megyében* 29.7%. Az *Alföldön* 21.4%, *Csongrád megyében* 19%.

Ezekből a hivatalos statisztikai adatokból nem azt a következtetést akarjuk levonni, hogy a hitbizományi birtokokon jobb gazdálkodás folyik, mint a szabad forgalmú birtokokon, hanem egyfelől azt, hogy ezek az objektív támaszpontok legalább is nem erősítik meg azokat az állításokat, hogy a hitbizományi birtokokon nálunk elmaradott, kezdetleges és zsaroló gazdálkodás folyik és másfelől azt, hogy maga a hitbizományi jelleg és a gazdálkodás színvonala között nincs meg az az okozati összefüggés, amely talán csak szubjektív szempontokból nálunk sokan hirdetnek és talán hisznek is.

A gazdasági üzemrendszer a birtokos akaratán túlsótt anyagi felkészültségétől függetlenül is a talajviszonyokhoz és az éghajlati viszonyokhoz kell, hogy alkalmazkodjék és azonos szaktudás és megfelelő tőkeerő kedvezőtlen viszonyok között nem tud olyan eredményeket elérni, mint kedvezők között.

A KR A" billenő fűllesztő
60-660 liter űrtartalommal

Átvettük a leghirnevesebb németországi speciális gépgyár, a

Kyffhäuserhütte

(Ariern, Szászország)
vezérképviselőt

burgonya- és takarmányfűllesztő-készülékekben

melyeket különböző nagyságban raktárról azonnal szállíthatunk
Arajánlattal szives megkeresésre készsággel szolgálunk!

Braun és Ürményi

Budapest, V., Báthory-utca 7.

Honvéd-utca sarok

Telefon: Aut. 241-34

RERUM" gyártmányú fűllesztő készülék
100-750 liter űrtartalommal

De ha a statisztika nagy területekre vonatkozó merev számainak lemérhető bizonyító erején kívül egyes birtokok *közismert* eredményeiből is következtetünk, akkor ugyanarra a következtetésre fogunk jutni, hogy a magyar hitbizományi birtokokon *semmiel sem rosszabb, vagy éppen olyan jó gazdálkodás folyik, mint más nagyobb birtokokon* és hogy sem a hitbizományi alapító levélben megállapított öröklési rend, sem a hitbizományi birtok feloszthatatlansága és elidegeníthetlensége nem szükségképen előidézi a gazdálkodás hátramaradottságának, az üzem kezdetlegességének, vagy a birtok kizsárolásának. A legnagyobb magyar hitbizomány, az Esterházy hercegi hitbizomány szinte döntő bizonyítékát adja annak, hogy az előre megállapított öröklési rend, a nagy vagyon birtoklása és a birtok kötöttsége nem akadályozza az okszerű gazdálkodás fenntartásának és fejlesztésének. Az elhunyt Esterházy Miklós herceg élete és működése cáfolata annak az Aebeboe-állításnak, amely szerint a hitbizományi birtokok érdekét inkább a hitbizomány elsorvasztásában, mint fejlődésében találja meg. Ami az ő idejében kezdődött és utódja életében folytatódott, az hozta meg ennek a legnagyobb hitbizománynak fejlődését a házi kezelés kiterjesztésében és a haszonbérletek biztos megalapozásában. A házi kezelésben levő birtokokon történt nagy építkezések, mezei vasutak, az élő- és holtfelszerelés tökéletesítése, az industrializálás bevezetése, a Hany-ság telkesítése és a főzékultúra, a vetőmagnemesítés, a tejgazdaság kifejlesztése, az erdészeti iparüzemek létesítése és sok más egyéb ezt a hitbizományi uradalmat a legkiválóbban kezelt uradalmak közé emelte. Az Esterházy hitbizományi haszonbérleti birtokokon a biztonság érzése olyan mintaszéri üzemek létesítését tette lehetővé, amelyek a köz érdekében is hasznosak voltak és a haszonbérlet között olyanok vannak, akiknek az egész mezőgazdaság sokat köszönhet. Frigyes főherceg magyaróvári hitbizománya az ország egyik legnagyobb és legjobb tehenészetét, sajtgyárát és baromfitenyészetét foglalja magában és az elektrifikálást itt maradéktalanul vitték keresztül. A Festetics hercegi hitbizomány fenéki telivér ménese európai viszonylatban is kiváló, berzencei szimmentáli tenyésztése évek óta nagydíjat és első díjakat nyert az országos és vidéki kiállításokon, tehenésztete évi 4585 kg átlagos tehenenkénti tejhozammal a legelső között van.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tenyésztéssel kiállításain, ahol az ország tenyésztőinek legjobbjai versenyeznek, ahol egy első díj nagy dicsőséget és még egy harmadik díj is szép sikert jelent, a házi kezelésben levő hitbizományi uradalmak az utolsó négy évben ugyiszólván előretértek és többek között a következő díjakat nyerték:

Festetics Tasziló herceg berzencei uradalma 1926-ban szimmentáli marháért I/b díjat és csoportdíjat, 1927-ben I/a díjat és csoportdíjat, 1928-ban nagydíjat és ugyanakkor mangalica sertésért is nagydíjat, 1929-ben szimmentáliért mint nagydíjat, III. tejelési díjat, magyar marháért III. díjat, posztógyapjas merinóért III. díjat, mangalica sertésért I. díjat nyert. Festetics Vilmos gróf toponári uradalma 1926-ban szimmentáliért II. díjat, 1927-ben I/c díjat, 1929-ben I/d díjat nyert. Széchenyi Bertalan gróf felsőegyesdi uradalma 1926-ban husmerinójukért II. díjat, 1929-ben lipizai lóért I. díjat, posztógyapjas juhért II. díjat nyert. Károlyi László gróf felgyői uradalma 1926-tól 1929-ig minden évben I. díjat nyert fecskéhasu mangalicáival, 1927-ben és 1928-ban fésűs juhával, 1929-ben II. díjat magyar marháival. Károlyi József gróf fehérváresurgói uradalma 1927-ben, 1928-ban és 1929-ben II. díjat nyert yorkshire sertéssel. Almásy Dénes gróf hitbizománya 1929-ben magyar bikáért és tehénért egy-egy I. díjat, fésűs merinóért és mangalica sertésért egy-egy II. díjat nyert. Esterházy Tamás gróf deveseri uradalma 1926-1928-ban yorkshire sertésével II. díjat. Andrássy Sándor gróf letenyei uradalma hazai fésűs juhért 1926-ban III., 1927 és 1928-ban I. díjat, a pusztaszeri Pallavicini

hitbizomány 1929-ben fésűs merinó juhért II. díjat, magyar bikáért III. díjat nyert.

És a hitbizományokon nőttek ki olyan ország-szerte ismert bérlek, mint Berg Gusztáv, Mesterházy Ernő, Soós Géza, Dóry Hugó, Mándy Samu, Strasser Vilmos, a Mezőgazdasági Ipar R.-T. és mások, akiknek nevével a magyar mezőgazdasági kultúra fejlődése van szoros eszmetársulásban.

A hitbizományi intézmény tehát a maga sajátosság jogi helyzetével nem szükségképen hozza magával a rossz gazdálkodást, a mezőgazdasági üzem elmaradottságát és a föld kizsárolását. Quod erat demonstrandum.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

A műtrágyázás és a futóhomok javítás.

A hazai futóhomok javítás kezdeményezői és megindítói már kezdettől fogva felismerték azt a gyakorlati helyzetet, hogy a hazai viszonyok között nem lehet mindent a kitünőnek elismert zöldtrágyázásra alapítani, hanem fel kell karolni minden gyakorlatilag keresztülvihető eljárást, amely kisebb-nagyobb mértékben hozzájárul a futóhomokok javításához. Ilyen eljárás, hogy a műtrágyázás révén igyekszünk minden homoki növényt erőteljesebb fejlődésre serkenteni és ezáltal elérni azt, hogy ne csak táplálóanyagban gazdagodjék a futóhomok, hanem korhadékanyagban is nagyobb mértékben lássuk el a jobban kifejlődött növény nagyobb gyökérmaradványa által. Ezen az alapon a takarmánynak lekaszált pillangós virágú növény is több nitrogént gyűjt, illetve, hogy vissza a jobban kifejlített gyökérzetével.

A fenti jelzett törekvés szellemében Kiskunfélegyháza határában Grábner Emil tervezete szerint hét gazdánál szabályszerű ellenőrző kísérletet állítottunk be s ennek eredményéről számol be a következő kimutatás.

Tekintettel arra, hogy a kísérletben résztvevő hét gazda közül csak kettő volt középbirtokos, ellenben a többi öt gazda egyszerű földműves, ez okból a kísérlet beállítása is egyszerű módon történt. Kísérleti növény magának természetű rozs és szöszbüköny takarmány volt.

A kísérleti parcellák 800 □-ol nagyságúak voltak s úgy a rozsnál, mint a szöszbükönynél egytrágyázatlan parcella mellett egy műtrágyázott állott. Szöszbükönnyel azonban csak három gazda állított be szabályszerű kísérletet.

A műtrágyázott parcella mindkét növénynél 800 □-ölenként 100 kg szuperfoszfátot, 50 kg 40%-os kálisót és 50 kg mézsnitrogént kapott. Ez megfelel kat. holdankint 200 kg foszforsav, 100 kg káli és 100 kg nitrogén műtrágyának.

A foszforsav és káli műtrágyát a vetőszántással forgatták le, ellenben a mézsnitrogén a vetőszántás tetejére szóratták ki s utána fogasolással történt a bedolgozása, aminek megtörténte után még nyolc napot vártunk a vetéssel.

A műtrágyák hatása nagyon szembetűnő volt már a kikélestől kezdve és ez az éles különbség megmaradt egészen az aratásig. Rendkívül tanulságos volt a rozs magatartása az érces homokon. A trágyázatlan parcellák sivar homokrészén a rozs alacsony, csupa fűvékony szalu volt és kizárólag csak veréb-orrú kalászkokat hozott. Ellenben a műtrágyázott parcellákon kivétel nélkül még az érces foltok rozsa is rendes szalmavastagságúak és magasságúak és ami fő, hosszú kalászuak voltak, ami a szomszéd kiszáradtnak is feltűnt.

Valamennyi műtrágyázott parcellán a rozs néhány nappal korábban ért be, mint a trágyázatlan. Ezek a kísérletek is beigazolták azt a régebbi megfigyelésünket, hogy a nitrogén műtrágyák egybekapcsolva foszforsav, vagy foszforsav és káli műtrágyákkal nem károsítják, hanem ellenkezően, elősegítik a gabona korábbi teljes kifejlődését és beérését, miáltal lehetővé válik a nagyobb termés száraz időben is. Azért hangsúlyoztam a korábbi teljes kifejlődést, mert kivételesen előfordul olyan eset is, amidőn az egymagában adott foszforsav műtrágya után száraz időjárásban kevesebb szemtermést kapunk, mint a trágyázatlan parcellán, mivel az egyes kivételes esetekben túlságosan sietteti a gabona beérését, mielőtt az teljesen kifejlődhetett volna. Ilyen eset történt a száraz 1927. évi nyáron a kiskunfélegyházi gazdasági népiszkola egyik műtrágyázási kísérleténél, amidőn az egymagában szuperfoszfáttal műtrágyázott ősi árpa kevesebb termést adott, mint a trágyázatlan parcella.

Kétségtelen, hogy az 1928. évi csapadékos tavaszi időjárás kellően ellátta nedvességgel a homokot s így a rozs nagyobb szemtermését rendszeresen kifejleszthette. Azonban Kiskunfélegyházán 1928. évi június 8-tól szárazság és hirtelen nagy hőség uralkodott az egész nyáron. Ilyen körülmények között a nitrogén műtrágya egymagában adva feltétlenül szorult szemet idézett volna elő. Ez azonban nem következett be, a vele társult foszforsav és káli műtrágyák egymást kiegészítő hatása folytán.

A kimutatás 6. sorszáma alatt Drozdik István kísérlete kat. holdankint csak 180 kg szemtermést öblötlet adott, ami nem jövedelmező eredmény a kat. holdankint 400 kg műtrágyával szemben. Ennek oka azonban nem a műtrágyázási tervezetben keresendő, hanem véletlen esetben. Ugyanis a tervezett műtrágya-adagok minden kísérletező gazda címére közvetlenül a gyárból érkeztek és téves szákolás folytán Drozdik István 50 kg mézsnitrogén helyett 50 kg 40%-os kálisót kapott. Ennek következtében Drozdik Istvánnál nem jutott a kísérleti parcellákra kat. holdankint 200 kg szuperfoszfát, 100 kg 40%-os kálisó és 100 kg mézsnitrogén, hanem 200 kg szuperfoszfát és 200 kg 40%-os kálisó.

Drozdik István földje emberemlékezet óta nem kapott istállótrágyát s így teljes nitrogénhiányban szenved, aminek következménye az, hogy a foszforsav és káli nitrogénműtrágya nélkül jövedelmezően érvényesülni nem birt. Bár véletlenül jött létre ez a kísérlet, azonban tanulságos és igazolja több év óta észlelt gyakorlati megfigyeléseinket, hogy a kiskunfélegyházi laza homokon a foszforsav és káli csak az esetben hat jövedelmezően, ha a homok rendszeres istálló- vagy zöldtrágyázásban részesül, ellenkező esetben a foszforsav, vagy a foszforsav és káli műtrágya mellé feltétlenül nitrogén műtrágyát is kell alkalmazni.

A fenti megállapítások nem azt jelentik, hogy a kiskunfélegyházi laza homokok káliban elég gazdagok s így nem szorulnak rá káliműtrágyázásra, ellenkezően, a kiskunfélegyházi homoktalajok szegények káliban és azt feltétlenül igénylik is műtrágyázás alakjában. Ha azonban a kiskunfélegyházi homok csak hosszú időközökben kap istállótrágyát, az esetben a foszforsav és káli műtrágya csak úgy hathat jövedelmezően, ha mellette nitrogénműtrágyázást is alkalmazunk.

Mivel Drozdik István kísérleti földje nem részesült nitrogén műtrágyázásban, ez okból természetesen figyelmem kívül hagyom a jövedelmi összehasonlításnál. Ha már most a többi hat gazda természetességének átlagát vesszük alapul, úgy kat. holdankint 499-66 kg, vagyis kerekén 500 kg a magterméstöbblet.

Becslésem szerint az átlagos szalmaterméstöbblet a kísérleteknél kat. holdankint 7 q szalma és törek. Valamennyi műtrágyázott kísérleti parcella a második évben is jelentékeny terméstöbbletet adott.

A háromféle műtrágyát alkalmazó 6 gazda közül legkisebb volt a terméstöbblet Gaál Jánosnál, ahol

A gyümölcsfákat rögtön lombhullás után permetezzük

Dendrin vagy Neo-Dendrin

gyümölcsfakarbolineummal a rovarkártévk és

Amonil kénkészítménnyel a gombabetegségek ellen

Sotor hernyóenyv és Pomrin vértetükátrány

egészítik ki a permetezést

Gyártja: **KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. SZ.**
KÉRJEN DÍJTALAN ISMERTETŐT! KÉRJEN DÍJTALAN ISMERTETŐT

szerint) garanciaként ott ékeltlenkedik hátán nemes leszármazásának jele, a Cézár-pup, mert drága pénzen haza hozva szépen fejlett irthoni tenyészetünket csunya küllemi hibáikkal megfertőzik.

A svájciak egymásnak a jelszót, hogy a franciás állás fajtajelleg, a Cézár-pup magas vérvonal jele és így jogcímük van az esetleg könnyen hívó külföldi vevőtől két-, sőt háromszoros árat kérni állataikért.

Tölös.

Pucher István
okl. gazda.

A svájci bikák hátán gyakran észlelhető úgynevezett „Cézár-pup“ elnevezését Cesar 972. nevű bikától kapta, ennek apja Theophil, anyja Zeller nevű, Munter bikától származott tehén volt. Cesar bikát Wyssmüller J. (Bulle) tenyésztette. A róla elnevezett Cézár-pupot leginkább Car 7. nevű, hirneves vérvonalat alapított, igen kiváló bika örökölte át utódaira. Car 7. nevű bika apja Lord 2., anyja Hirz nevű tehén volt, előbbi Rebmann hirneves Max 1. vérvonalára megy vissza. Számos utódai közül legnevezetesebb a Berna tehéntől származott Tell 830. nevű bika volt. Car bikát és utódait kiváló növekedési energia, szikár, erőteljes lábak, jó mar és feszes hátalakulás (Cézár-puppal), jó szineződés és kitűnő tejelőképesség jellemzi, az állatok azonkívül kitűnő hústartók és hosszú életűek.

A szóban levő pup nemcsak a felsorolt állatokon, hanem a legtöbb kiváló svájci bikakon előfordul, így többek között Néro, Max, Joggi, Hans, Held, Faust, Hansli stb. bikának kifejezett Cézár-pupja volt.

Az úgynevezett Cézár-pupot hazai szakemberek és tenyésztők már ismételt szövegűtették, így Békessy Jenő 1927. évi svájci beszámolójában (lásd a „Köztelek“ 1927. évi 37. számát), Békessy Jenő igen helyesen lényegtelen szépséghibának minősíti a Cézár-pupot.

A cikk írója egyébként egészen tévesen minősíti a Cézár-pupot az agyékcsigolyák tövisnyulványai rendellenes túlnövesének, mert e helytelen megállapítással szemben a pupot nem az agyékcsigolyák, hanem a mar alapját tevő 10–12. hátszigolya tövisnyulványának erős fejlettsége okozza. A szóban levő pup nem lényeges hiba, hanem jelentéktelen szépség-hiba, sőt még annak sem minősíthető, mert átöröklése, illetve kifejlődése az alpesi legelőkön való intenzív mozgással áll oki összefüggésben és ennek folytán elsősorban a legnemesebb, alpesi legelőkön felnevelt bikákon kerül észlelésre.

Maga az elnevezés, hogy „pup“, helytelen dolog, mert a pup erősen ívelt hátának felel meg, amely a gerincoszlop kóros elhajlása folytán jön létre. Az ilyen tulajdonképpeni pup lényeges hiba, mert ez az állati szervezet súlyos alkati hibájával áll oki összefüggésben és a takarmányértékesítést, a használhatóságot és a tenyésztést hátrányosan befolyásolja. Ezzel szemben a Cézár-pupnál a gerincoszlop normálisan fejlett, csupán a hátszigolyák tövisnyulványai a rendesnél hosszabbak. A hosszú tövisnyulványok a háizmok tapadásának kedvező feltételeket biztosítanak, az állat használhatóságát egyáltalán nem befolyásolják hátrányosan, sőt a Cézár-puphoz feszes hát szokott társulni és ilyen állatok hátulso testrészeinek túlnövesége nem fordul elő.

A Cézár-pupnak és a lovak maralakulásának keletkezése között bizonyos analógia áll fenn. Ismeretes dolog, hogy a mar a nemes, gyors mozgású, főképpen a galopp és ugró lovakon van legjobban kifejlődve. Ezt az alakulást a hipológusok nem minősítik hibának, hanem ellenkezőleg kívánatos, előnyös tulajdonságnak, mert az a lovak kiváló munkabíráásával és jó hátal áll összefüggésben.

Állattenyésztésünkre nézve kár háramlik abból, ha bonctani és élettani ismeretek hiányára épülő téves felfogások terjednének el. Az állattenyésztés ma már függetlenítette magát a régi formalisztikus

iránytól és az állatbirálattól nem „szép“ és „csunya“ alapon fogatosítjuk. Az állatokat lényegtelen szépség-hibák miatt, amelyek a termelőképességgel és a tenyésztéssel nem állnak korrelációban, nem célszerű dolog gancsolni, mert ez az állattenyésztés kárára történik.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Kund Ede.

A Pulverátor.

Október hó 28-án a Hunyadi grófi uradalomban, Nagylókon mutatta be a Massey-Harris gépgyár magyarországi fiókja a Pulverátort, ezt az új megoldású és igen elmés szerkezetű talajművelő eszközt, amint arról a „Köztelek“ folyó évi 87–88. száma már megemlékezett.

A Pulverátor 14-os, háromvasu, csavaros kormányozható ekére van alkalmazva, de ezek a kormányozható csonkák s ezek mögött foglal helyet egy-egy függőleges tengely, amelyeken 6–6 darab körbeforgó kés van elhelyezve. Ezek a késtengelyek perccenkint 540-et fordulnak és meghajtásukat egy kardán tengelytől kapják. Abban a pillanatban, amint a kuplung bekapcsolása által a traktor járókerekei mozgásba jönnek, a kardán tengely által meghajtott késtengelyek is forogni kezdenek. Miután a kardán tengely fordulatszáma állandó, ha a traktor nagyobb sebességgel jár, úgy például 1 m ut megtevése alatt a Pulverátor késtengelyei kevesebbszer fognak körülfordulni, mintha ugyanolyan hosszú uton a traktor kisebb sebességgel járna. Ennek következtében tehát első sebességgel való haladás esetén a Pulverátor sokkal tökéletesebben aprózza fel a hantokat, mintha második sebességgel járna a traktor. A bemutatón a Pulverátort 30 HP Wallis traktor vontatta első sebességgel 8–9" mélyen, közep-kötött talajban. A szerkezet fogási szélessége 1-12 méter volt.

Először vastagon trágyázott földet szántottak fel (holdankint 200 q trágya volt szétterelve) és a Pulverátor kifogástalan munkát végzett, egy ízben sem tömődött el, a trágyacsomókat valósággal széjjel őrölte és a talaj közé keverte olyan tökéletesen, hogy a szántás tetején trágya jóformán nem maradt. Miután a Pulverátor a belőle kikérülő földet körülbelül két méternyi körzetben széjjelőrölte és egész daraszzerűvé aprította, a megmunkált terület tökéletesen egyenletes és legáltalában kelt téstárhoz lehet hasonlítani, mivel az aprózás és a szétszórás következtében a megmunkált föld a megmunkálatlannál jóval magasabb lesz és lazaságánál fogva süppedős.

Később tengeritől szántottak és a szomszédos táblán egy ugyancsak 30 HP Wallis traktor háromvasu ekével és boronával szántott. A két gép munkája között a különbség szembetűnő volt, mert az eke után járatott borona is többé-kevésbé egyenletessé tette a föld felszínét, azonban a szántás alja rögös maradt, de a Pulverátor által megmunkált talaj egészen a szántás aljáig egyenletes.

A bemutatón jelen volt az OMGE és a Műgyetem kiküldöttje, a Pálffy herceg, Sennyey gróf, Hunyadi gróf uradalmának tisztjei és több környékbeli földbirtokos. A megjelent gazdáknak a Pulverátor működése nagyon tetszett és az új készülék elterjedéséről kedvező véleményt alkottak. Természetesen a gyakorlat fogja eldönteni, hogy valóban szükséges-e és hasznos-e a földet ennyire felaprózni. Tény az, hogy az új talajművelő eszköz igen szépen készít elő vetés alá és a borona és tárcsa munkáját feleslegessé teszi. Ha azonban őszi szántáskor dolgoznak vele és a téli hó és a csapadék a földet megnyomja, esetleg annak felülete tavaszig keményebbé válhat, mintha előzően rendszeren szántottuk volna meg s a képződött hantokat a fagy porhanyította volna széjjel.

A Pulverátornak tehát főképpen tavaszi szántásnál van jelentősége.

Miután a Pulverátor sokkal tökéletesebben aprózza el a rögöket, mintha ezt a munkát fogasolással végeznénk, tehát nagyobb munkát jelent az, hogy ha egy háromvasu ekét Pulverátorral felszerelve járunk, mintha ugyancsak háromvasu eke után boronát akasztanánk. Ezt a munkatöbbletet a természet többletnek kell kiegyenlítenie. Mindenesetre nagy előnye ennek az új szerkezetnek, hogy a Pulverátor készülék és a csonka kormányozható le szerelése és a szokásosan használt kormányozható felerősítése után rendes eke gyanánt használható.

Jelenleg Magyarországon még csak az az egy Pulverátor van, amellyel a fenti uradalomban a bemutatón végezték — előzőleg a kormányzó birtokán, Kakaton próbálták ki —, de hír szerint nagyobb számú készülék van már utban. Érdeklődéssel várjuk, miképpen fog az új talajművelő eszköz a hazai viszonyok között megfelelni. A Hunyadi grófi uradalom számot tarthat a gazdaközönség hálájára a kísérletekért, amelyeket a Pulverátorral és a normális ekével megmunkált táblák terméseredményeinek összehasonlításával szándékozik végezni. Miután a terméseredmények mindnyájunk érdeklődésére számot tarthatnak, célszerűnek vélem azoknak annak idején való közlését.

Binder Szilárd Tibusz
okl. gépészmérnök.

A kisebb gazdaságok fejlesztése.

A földbirtokreform befejezéshez közeledik. Már ma is megállapíthatjuk, hogy a birtokfelaprózás befejeztével Magyarországon a birtokmegosztás régebbi aránya a következőkben fog megváltozni: törpe- és kisbirtokos kezében lesz 60%-a a művelés alatt álló földnek, nagy- és középbirtokos kezében pedig 40%-a. Ujabbban a műveltebb középosztálynak, a nyugdíjas küldött köz- és magántisztviselőknak a birtokszereése és a kisbirtokosok soraiban való elhelyezkedése egyre nagyobb arányokat ölt, így tehát minden tekintetben helytálló az a statisztikai megállapítás, hogy az ország lakosságának több mint 70%-a a mezőgazdálkodás jövedelmezőségétől várja jövőben a boldogulását.

A szántóföldből tehát sok százezren akarnak megélni, pedig a szántóföld titokzatos kincseskamra, amelynek értékeit feltárni nagyon nehéz dolog. Néha igen apró-cseprő dolgok jelentenek több jövedelmet a gazdálkodónál úgy, hogy a mezőgazdaság jövedelmét hajtó belterjessége lényegében ma alig jelent mást, mint ezeknek az apró-cseprő dolgoknak felkutatását.

A földművelésügyi tárca költségvetése is például a „kiseb gazdasági ágak“ közé sorozza a baromfitenyésztést, selyemgubótermelést, méhészetet és a mezőgazdasági háziipart, holott ez a négy kisebb gazdasági ág még a legválságosabb időben is biztos jövedelmet és aránylag kevés munkatöbbletet jelent azok részére, akik azt szeretettel felkarolják. A földbirtok jövedelmezőségére még a nagyobb üzemeknél is lényeges befolyással volt, hogy tulajdonosaik milyen mértékben karolták fel ezeket a gazdasági kisebb mellékágakat. A baromfitenyésztés immár a baromfi és baromfitermékek kivételénél elért jelentékeny pénzügyi eredmények folytán lassankint kezd is kiválni a gazdasági kisebb mellékágak sorából. A földművelésügyi tárca budgetszerűen bőven áldoz a baromfitenyésztés fejlesztésére ma is. A baromfitenyésztés, úgy mint a multban, egész vonalon folyik, sőt újabb baromfitenyésztő nagy üzemek létesítését is előmozdította a földművelésügyi kormány elég tekintélyes anyagi támogatással.

Remény van rá, hogy a baromfitenyésztés föllendülését hamarosan követni fogja a selyemgubótermelés föllendülése is. A selyemgubótermelő európai államok sorában ma is a harmadik helyet foglalja

MÉSZNITROGÉN

19-20% nitrogén- és kb. 60% mész tartalommal
a legolcsóbb és hazánkban legjobban bevált
nitrogénműtrágya.

NITROGÉN

„NITROGÉN“ MŰTRÁGYA ÉS VEGYIPAR R.-T. * Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely!!
BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1. SZÁM.

el. Ha volna elég eperfánk, akkor talán még nagyobb eredményt tudunk volna elérni az utóbbi 10 esztendő alatt. A selyemtenyésztési ügyek új miniszteri biztosa nagyon helyesen, elsősorban az eperfák szaporítására gondolt és az eddig erdősítetlen, másra nem igen használható kopár és vízmosásos területeken akar *epreskerteket* létesíteni. Az utszéli eperfaültetés kockázatos dolog, az utak mentén elültetett eperfa-csemeték őrzése a fában olyannyira szegény Magyarországon, főleg a térs Alföldön többre kerül, mint a várható haszon. Az Alföldön is több létjogosultsága van tehát az egy-két holdas bekerített eperes-kereteknek vagy a nagyobb terjedelmű eperfaligeteknek, annyival is inkább, mert ezeken a vidékeken a selyembubótermelést előbb meg kell honosítani és kiterjedt propagandával népszerűsíteni. Ezeknek az epereskereteknek és eperfaligeteknek állami támogatással, *szövetkezeti alapon* való létesítése szinte beláthatatlan perspektívát nyújtana a magyarországi selyembubótermelésnek. A magyar állam, ha csak annyit költ erre a célra, mint amennyibe az üzemek kívül helyezték, agyonsubvencionált *műselyemgyár* került, rövid idő múlva magunk tudjuk előállítani a Magyarországon viselt selyemszövetek nyersanyagát.

A kisebb, de hasznosított ágak közül meglehetősen elhanyagolt képe van ma a *méhészetnek* és a *mezőgazdasági háziiparnak*. Pedig ennek a két gazdasági ágának felkarolása nemcsak gazdasági, hanem *szociális szempontból* is igazán kívánatos volna. Magyarországnak ezidőszereint *25.473 méhésze* van. Ezek *tulnyomórésze kis ember*. Ebben a huszonötézer meghaladó méhgazdaságban 204.899 kaptarral és 65.132 kassal méhészkednek. Sajnos, méhállományunkat a háborús viszonyok, de különösen a mostoha időjárási viszonyok nagyon degenerálták. A méhtermelés azonban így is kitesz évente több mint 10.000 q-t (a legutóbbi évben 10.030 q). A méz árák kilogrammonként 2 P-re számítva, a termelt méz értéke 2 millió P-re tehető. Ha hozzávesszük még a körülbelül 40.000 kg-ra tehető évente termelt viasz mennyiségét (5 P), a méhészet összes produktumait mindössze 2.200.000 pengőre értékeli a hivatalos statisztika, ami azonban aligha helyes. Szerintünk jóval nagyobb az értéke méhtermelésünknek, mert hiszen nyílt titok az, hogy ezt a mezőgazdasági termelési ágat is külön adókkal, forgalmi adókkal sújtják úgy, hogy a termelés valódi értékét hivatalos számadatokból megállapítani nem lehet. A méz, amint tudjuk, a legkiválóbb tápszerek egyike. Célszerű propagandával nemcsak a belső fogyasztást lehetne emelni, de a kivittet is lehetne fokozni, mert a magyar méz kitűnő minőségénél fogva, úgy mint a tokaji bor, bármely ország mézével szemben, de különösen a műmézrel győzelmesen veszi fel a versenyt. A méhészet azonban az utóbbi évek folyamán meglehetősen vissza esett. Az áttelelő méhek részére kedvezményes áru cukrot csak nehezen lehetett kapni, új pénzügyminiszterünk most kellő belátással van a méhészek bajai iránt. A huszonötézer méhész között pedig közel 15.000 kisbirtokos van, 1688 nap-számos, 4000 tisztviselő s mindössze 1100 nagy- és középbirtokos. Méhészettel foglalkozik ezenkívül mintegy 4200 kisiparos és kereskedő is.

A méhészet fejlesztése tehát *tulnyomó nagy részben* a kisemberek érdeke volna s ezzel szemben azt látjuk, hogy méhészet fejlesztésére a földművelésügyi tárca költségvetésében *alig száz ezer pengő van feltéve*. Ebben a százezer pengőben benne van a gödöllői méhészeti mintagazdaság költsége, az összes személyi és dologi kiadások úgy, hogy ma a méhészeti ismeretek terjesztése valóságilag szünetel, a méhészei felügyelők és vándortanítók egy-két kivételtől tekintve, csakis ott tartanak előadásokat, tanfolyamokat, ahol a költségek legnagyobb részét az érdekeltég viseli. Tessék azonban ilyen költséghozzájárulást csupa kisemberektől összeszedni.

Még mostohább a helyzet egy másik igen jelentős kisebb gazdasági ágban: a *mezőgazdasági háziiparnak*.

A költségvetés szerint a háziipar fejlesztésére sem jut nagyobb összeg évente 70-80.000 pengőnél. Ebben az összegben benne van minden személyi és dologi kiadás, pedig ha a mezőgazdasági háziipart üző gazda, még ha egy fillér áru portékát sem visz piacra, akkor is igen jövedelmező foglalkozás, mert ha a gazda kitanulta a háziipar bármelyik fajtáját: a kosárfonást, kaskötést, a kasza-, kapanyél faragást, szalma-, gyékényfonást stb. szorgos mezőgazdasági munkák szünetelése idején igazán hasznosított foglalkozásra tehet szert. Amde van a háziiparnak még jövedelmezőbb ága is. Ott van a *szövés, fonás, a hímzés*. Százhuszonkilenc millió aranykorona értékű textiláru jön be évente ma is az országba, aminek legnagyobb része olyan, hogy azt a szövő-fonó háziipar fejlesztésével könnyen lehetne jelentékenyen csökkenteni. Különösen a külföldi vászonfélékre nem vagyunk ráutalva. Még a mai nyersanyagkészlettel is annyi fonott-szövött árut tudnánk előállítani, hogy az egy-kettőre meg tudná állítani a külföldi vászonfélék behozatalát. A nyár folyamán a „Köztelek” hasábjain már jelent meg egy közlemény, amely igen helyesen mutatott rá arra, hogy nem elég egyedül a nyersanyagtermelésnek a tokozása, ezzel egyidejűen lépést kell tartani a *nyersanyag kikészítésnek* is, vagyis modern, járgányos kender és lentilákat, mesterséges áztatókat kell létesíteni és gondoskodni kell olyan gyár fölállításáról, amelyben a kender és lenszőzt finom fonallá fel tudják dolgozni. E nélkül a kender- és lentermelés fokozása legfeljebb csak annyit jelentene, hogy lenne bővebben nyersanyagunk, amelyet mi olosón lennénk kénytelenek — úgy mint most — külföldre kiszállítani s ott értékesíteni, míg ezzel szemben a nagy vámokkal is megterhelt külföldi textilárak jövőben is méregdrágán özönlenének be az országba.

A takarékpénztárak és bankoknak a mezőgazdasági hitelviselés megújításának módjairól tanácskozó értekezleten nagyon helyesen jegyezte meg *Somssich László gróf*, az OMGE elnöke, hogy a mostani termelési rend megváltoztatása máról-holnapra lehetetlen. Ehhez idő kell, de viszont az is igaz, hogy ha a külkereskedelmi mérleg követeli bizonyos dolgok behozatalának a csökkentését, akkor okvetlenül szükség van arra, hogy annak előfeltételeit mielőbb megteremtsek. Mielőbb vissza kell tehát állítani a kisembereket nevelő ingyenes *háziipari tanfolyamokat*. A háziipart üzőket el kell látni megfelelő nyersanyaggal, tehát ezeknek a nyersanyagok termelését fokozni kell. Ha a kereskedelemügyi minisztérium maga részére akarja fenntartani a háziipar irányítását, am jó, de viszont a földművelésügyi miniszternek megmarad mindig az a joga, hogy a mezőgazdasági jellegű háziipar számára a szükséges nyersanyagokat fokozottabb mértékben termeltesse és a földművelő népet, főleg a kisembereket a háziipari ismeretekre — ha anyagi áldozatokkal is — megtaníttassa. Cs. Ö.

Gazdák szervezkedése közös beszerzésre.

Bethlen Pál gróf a lapunkban való megjelentetés céljából öt vármegye gazdához intézett felhívást küldött be hozzánk, amelyet közérdekű voltánál fogva alább közlünk:

Felhívás a Gazdatársakhoz!

Néhány felvidéki gazdatársunk megtisztelő felkérésére azzal a felhívással fordulok borsod-, gömör-, abauj-, zemplén- és hevesmegyei gazdatársainkhoz, hogy az *egyes gazdaságok nyersanyagszükségletének egyöntetű beszerzése céljából tömörüljünk, szervezkedjünk*. Ezt az akciót szűkebb keretek között már ez év nyarán megindítottuk.

A kezdesben résztvevő gazdatársak már eddig is mintegy hatvanezer hold területet képviselnek. Tömör-

rülésünk első, konkrét gyakorlati céljával a folyó évi őszi műtrágya és csávázószer beszerzését tűztük ki. A beszerzést úgy, amint azt kiüztük, egyöntetűen végre is hajtottuk.

A kezdet nehézségeivel tisztában voltunk. Nagy eredményeket ugyan nem értünk el, de az a pár fillér megtakarítás, amit a beszerzésnél mindnyájunk javára elérni sikerült, megérette bennünk azt a biztos tudatot és tapasztalatot, hogy az ipari cikkek és nyersanyagok egyöntetű beszerzésére irányuló szervezkedés folytatása, kiszélesítése minden egyes gazdatársunk javára, tehát az egész gazdatársadalom javára is erőt és kellő súlyt fog adni.

Ezért határoztuk el gazdatársainkkal együtt, hogy nem állunk meg, nem csüggedünk, hanem megkezdett akciónkat szívós kitartással folytatjuk és ezzel a felhívással a gazdatársaknak minél számosabb és lelkesebb csatlakozását kérjük és reméljük.

Szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy bennünket sem a hazai ipar, sem a hazai kereskedelem ellen semmi barátságosan szándék nem vezet. Akciónk a napi politikától távol áll. Külön új egyesületet alapítani nincsen szándékunkban.

Célunk kizáróan az, hogy minél nagyobb számú és ennek következtében minél nagyobb termelési területet képviselő gazdatársunk megnyerésével és csatlakozásával a gazdaságokhoz szükséges nyersanyagok és ipari cikkek beszerzésénél egyöntetű és szervezett fellépéssel az árak kialakításában a bennünket jogosan megillető befolyást és súlyt biztosíthassuk.

Felkérem mindazokat a gazdatársaimat, akik akciónkat helyeslik, hogy csatlakozási szándékuk felől engem értesíteni sziveskedjenek.

Sajószöged, 1929. évi október hó 26-án.

Bethlen Pál gróf
földbirtokos.

Ezt a felhívást *Kulin István*, a Tiszajobbbpárti Mezőgazdasági Kamara tisztviselője a következő magyaruló sorokkal kíséri:

„Átok fogta meg a magyari, mert a soha együtt nem tart.”

Ez a régi igazság soha és sehol sem jutott még annyira kifejezésre, mint ma a gazdák életében, akik szervezetlenségük miatt rohamos pusztulásukat még csak lassítani sem képesek.

Pedig hát éppen elegendő példa áll rendelkezésünkre, hogy meglássuk, milyen rendkívüli előnyt rejt magában a társulás különösen ott, ahol annak keretén belül az ipari munkások vagy a vállalkozó birtokosok teljes ereje egységes cselekvésben jut kifejezésre.

Az ipari munkásoknak az egész világra kiható szervezete biztosítja az általános munkaszünetet, valamint az önvédelmet, például a karteibe lépett vállalatok kizsákmányoló politikájával szemben. Az ipari vállalatok viszont karteibe tömörülésükkel a szabad verseny túltengésének, illetve a túltermelésnek tudják elejét venni és még ahhoz is hatalmat szereznek, hogy a fogyasztókat az árak felhajtásával, a nyersanyag termelőket viszont termélvényük árának leszorításával kizsákmányolják.

Ezzel szemben a gazdák szervezetlenségük miatt olyan hátrányokat szenvednek, amelyek egyre veszedelmesebben fojtogatnak s amelyek lehetetlenné teszik, hogy az általános mezőgazdasági válsagnak reánk szakadt terhét csak némileg is enyhítsük.

Lássuk be tehát végre, hogy elérkezett legalább is az utolsó órája annak, hogy túlélségünkől ki-mozduljunk.

A közelmúlt tapasztalatai alapján biztosan merem hinni, hogy ma már minden gazda is tudatában van a szervezkedés rendkívüli fontosságának s éppen ezért örömmel üdvözi azt a felhívást, amelyet *Bethlen Pál gróf* most közlélt.

szívógázmotorhoz és őrléshez
retortabükkfaszén

gazdaságos!

POROSZ KÖSZENET, KOKSZOT ÉS TŰZIFÁT
a legkiválóbb minőségben, vagontételekben azonnal szállíthatunk. **Kérjen árajánlatot!**

Gáspár Fülöp

tüzifa-, faszén- és kőszéntelepei
Budapest, VI., Hungária-körút 87.

Telefon: Aut. 136-10 és Aut. 239-75

Sürgöncyimi „Gáspárfa Budapest”

A MEZEIEGER (POCOK) LEGKEDVESEBB MÉRGEZETT ELEDELE A KUKORICATÖRMELEKKEL KESZÍTETT

ARVALIN
FOSZFOR-MÉRÉG 4-5 ÓRÁN BELÜL BIZTOSAN ŐL.
EGYÉBB EGÉR ÉS PATKÁNYIRTÓ KESZÍTMÉNYEK:

CILLON
MÉRÉGMENTES KESZÍTMÉNY.

MUROL
SZTRICHNINES BUZA.

CHINOIN-UJPEST.

Meggyőződéssel merem állítani, hogy ha a gazdasági életünk... az OMGE igazgatóválasztmányi tagjának felesége...

VEGYESEK.

Eljegyzés. Stróbel Maricát, Stróbel Sándor uradalmi főintéző leányát eljegyezte Horn Miklós uradalmi intéző Lovászpatonán.

Halálozások. Förster Lajosné, született Teleszky Stefánia, Förster Lajos ny. miniszteri tanácsos, az OMGE igazgatóválasztmányi tagjának felesége október hó 29-én elhunyt.

Öz. Máry Péterné, született szatmári Moldvay Vilma november hó 3-án, 60 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése november hó 5-én volt. Az elhunytban Máry Vilma, a „Köztelek” szerkesztőségének tisztviselője, édesanyját gyászolja.

A bankkamatláb olesóbbodása. Világszerte enyhülést jelentett a pénzpiacokon az Angol Bank mult heti kamatláb leszállítása. A londoni példát hamarosan követte a többi gazdasági vezet államok bankjainak kamatmérséklése; így a newyorki, amsterdami és berlini jegybankok egymásután szállították le a leszámitolási kamatlábat. A Magyar Nemzeti Bank elismerésre méltó gyorsasággal alkalmazkodott a külföldi pénzpiacok alakulásához és november hó 2-i végrehajtóbizottsági gyűlésén a hivatalos leszámitolási kamatlábat 8 százalékról 7 1/2%-ra mérsékelte. Reméljük, hogy ez az olesóbbodási folyamat fokozatosan végig fog vonulni az egész magyar pénzügyi szervezetben, csökkenteni fogja a gazdák súlyos kamatterheit és az alacsonyabb kamatláb gyümölcsöző kölcsönök felvételét is lehetővé fogja tenni.

A „Magyar Föld” címen új politikai hetilap hagyta el a sajtót. A lap célkitűzése, amint felhívatában mondja: a magyar haza s benne a magyar nép boldogulásának szolgálata. Hirdetője kíván lenni a gazdasági újjáépítésnek, a közelet tisztaságának, a demokratikus fejlődés szükségességének és a nemzet ön-céluságának. Ez eszméknek kívánja megnyerni a magyar föld lakóit. Szép célkitűzése és az első szám gazdag tartalma, amely főleg a kisebb gazdák olvasó táborának nyújt hasznos szellemi táplálékot, figyelmet érdemel. Örömmel üdvözlöljük az új lapot és reméljük hasznos tagja lesz a magyar sajtónak a gazdasági megújulást szolgáló törekvéseiben. A lap felelős szerkesztője Vass Sándor dr. Szerkesztőség és a kiadóhivatal Budapest, VII., Hermina-ut 37. Előfizetési ár egész évre 7 pengő.

A magyar gabona fuvardíja Németországban. Exportra kerülő mezőgazdasági terményeinket erősen terheli a drága vasúti fuvardíjak, ezért a kormány igyekszik szállítási kedvezményeket nyújtásával ezeket a terheket enyhíteni. Törekvései többek között oda irányulnak, hogy a külföldi vasutak is biztosítsanak terményeink részére szállítási kedvezményt. Ilyen szállítási kedvezmény nyújtásáról ad hírt a német birodalmi vasút egy nemrégiben kiadott rendelkezése, amely október 14-i hatállyal bizonyos vonalokon mérsékelte a magyar gabona vasúti fuvardíját. A vasúti tarifa díjmérséklés a passzai dunai átrakódó állomástól, a regensburgi dunai átrakódó állomástól, valamint a deggendorfi kikötőtől Hamburg-Wilhelmsburg, Bréma, Bremerhaven-Wesermünde, Lübeck és Stettinbe kerülő gabonára vonatkozik. A szállítási díjtétel a benünket legjobban érdeklő regensburgi átrakódó állomástól Hamburg-Wilhelmsburgba 1-12, Brémába 1-09, Lübeckbe 1-12, Bremerhaven-Wesermündébe 1-19 és Stettinbe 1-08 márkát tesz ki q-kint, ha a szállítás 10-15 tonnas vasúti kocsiokban történik. A német birodalmi vasut azt a feltételt szabta a szállítási kedvezmény elnyeréséhez, hogy egy év leforgása alatt legalább 10,000 tonna gabonát kell szállítani és erre a birodalmi vasutnál 3000 márka biztosítékot kell letenni. A szállítás mennyiségének igazolására a fuvardíj másolatok mellé valamelyik dunai gőzhajózási társaságnak a hajószelvényét kell csatolni.

A Fejér- és Tolnamegyei Gazdatiszti Kör igazgatóválasztmányi gyűlése. A Fejér- és Tolnamegyei Gazdatiszti Kör október 29-én tartotta igazgatóválasztmányi gyűlést, amelyen a tagok szép számban vettek részt. Baly Kálmán elnök gyengélkedése miatt Ármos Jenő igazgató elnököt. A legutóbbi gyűlés jegyző-

könyvének felolvasása után a titkár beszámolt a pénztár állapotáról és a tagsági ügyekről. A folyó ügyek letárgyalása után megállapították a téli munka-programot, amelyen egy lengyár, a tisztminősítő intézet és malom megtekintése szerepel. Konez Rezső igazgatóválasztmányi tag a gazdatiszti szervezetről tartott előadást. Többek hozzászólása után kimondták, hogy e tárgyban az országos egyesület útján határozati javaslatot terjeszzenek a földművelésügyi miniszter elé. Elhatározták a gazdatiszti özvegyek és árvák segélyezését is.

A felső mezőgazdasági iskolai tanárok gyűlése. A felső mezőgazdasági iskolai tanárok a napokban tartották szokásos évi gyűléstük Budapesten, amelyen Tas Ferenc elnök rámutatott arra, hogy a négy felső mezőgazdasági iskola, nevezetesen a békéscsabai, budapesti, gyöngyösi és orosházi teljesen kiépült, 600 tanulóval rendelkeznek, akiknek háromnegyed része földbirtokos gyermeke. Péch Zoltán budapesti tanár új iskolák felállításának szükségéről érkezett, Bartha Ernő orosházi tanár a középiskolai tanulmányi ösztöndíjaknak a felső mezőgazdasági iskolákra leendő kiterjesztése tárgyában nyújtott be javaslatot, Oszwald Géza gyöngyösi igazgató az egy és két éves női kereskedelmi szaktanfolyam mintájára női gazdasági és háztartási tanfolyamok megszervezését tartja szükségesnek. Horváth Jenő békéscsabai tanár a felső mezőgazdasági iskolai heti óraszám leszállítása mellett érvelt, míg Balázs Béla orosházi igazgató a végzett növendékeknek a tanítóképző V. osztályába való átlépéséről érkezett, Kovács György budapesti tanár pedig a gazdasági szaktanárképzés egységes megszervezésére vonatkozó tervét ismertette.

A mátészalkai m. kir. téli gazdasági iskola évről évre vizsgálja. Október hó 20-án Rácz Mihály dr. m. kir. gazdasági akadémiai tanár elnöklésével igen szép érdeklődés mellett zajlott le a mátészalkai m. kir. téli gazdasági iskola évről évről vizsgálja és ezzel kapcsolatosan az ezidén első ízben végzett növendékek terménykiállítás és termelési versenye. Az ifjak versengve igyekeztek termelvényeiknek minél előnyösebb elrendezésében egymást túlszárnyalni és a kiállítás anyagait szolgáló sajáttermelésű magvakat, konyhakerti növényeket, gyümölcsöket stb. bőséges mennyiségben mutatták be a kiállításra. Az évről évről vizsgálja napján Ortutay Gyula lovag, a Szatmárvármegyei Gazdasági Bank igazgatója elnöklésével alakult bíráló bizottság ítélté oda az egyes községek, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara és magánosok által felajánlott szép díjakat. A szép sikerű vizsgán a növendékek elméleti tudásukról számoltak be. Rácz Mihály dr. vizsgálóelnök, Ortutay Gyula lovag, Vajna István tanár, Oszmádia Ferenc községi főbíró és Izsó Károly mátészalkai gazdaköri alelnök buzdító beszéde után a szép ünepély a Himnusz eléneklésével ért véget.

A keszthelyi háztartási tanfolyam záróvizsgálja. Ünnepeies keretek között folyt le a 8 hetes háztartási tanfolyam záróvizsgálja Keszthelyen. A miniszter képviselőjében megjelent Szigethy Varga László, az alsófoku gazdasági iskolák főigazgatója, azonosított résztvettek: Szatankovics János akadémiai igazgató, Reischl Imre városbíró, Malatinszky Ferenc feisóházi tag, a szülők és mások. A tanfolyamot Wolter Sarolta és Ruchl Jolán tanárnők vezették, továbbá mint előadó szerepelt Szekeres György dr. orvos. A 8 hétig tartó tanfolyamra Keszthely város intelligens leányai iratkoztak be, azonfelül vidékiek is, akik a vizsgán nagy tudást és gyakorlati jártasságot árultak el a háztartás különböző tárgyaiból; mint háztartás, egészségügy, gyermekápolás, kertészet, az állattenyésztés egyes szakmai, tejgazdaság stb. Az elméleti vizsga után a vendégek megzemlélték az igen gazdag háztartási kiállítást, amely a növendékek kézimunkáit mutatta be. A vizsga befejeztével Szigethy Varga László vizsgálóbiztos örömeinek adott kifejezést a tanfolyam sikere felett. Köszönetet mondott mindazoknak, akik a tanfolyam létesítése körül odaadó munkásságot fejtettek ki. A növendékek köszönetét Torma Mária tolmácsolta. A vizsga után ebéden látta vendégül a tanfolyam a megjelent előkelekedéseket, ahol a növendékek bemutatnak konyhai tudásukat, az asztaldiszítést és kiszolgálást. Az ebéd alatt több felköszöntő hangzott el.

Törzskönyvi bírálatok Pestmegyében. A Pestvármegyei Szarvasmarhaenyésztő Egyesület bírálóbizottsága október hó 22-én öz. Wettstein Gyuláné földbirtokos galgamácsai és Fischer Ede földbirtokos ligetpusztai magyar pirostarka tenyészetében törzskönyvi bírálatot tartott, amelyen megjelentek az

egyesület részéről Pavlicsek Adorján igazgató, Benkő Andor m. kir. gazdasági felügyelő és Nyirédy Jenő titkár, továbbá az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselőjében Batta Pál s. titkár. A galgamácsai tenyészetben a fajtajelleg, csontozat és testnagyság tekintetében még sok a kívánni való, de a rátió-béraházai telivér szimentáli tenyészetből származó tenyészbika után már jó minőségű növendékek vannak. A ligetpusztai tenyészetben ugyancsak mutatkoznak még idegen vére utaló jelek. A magyaróvári gazdasági akadémia tenyészetéből származó telivér szimentáli bika az állomány kiegyenlítését, valamint a tejhozam fokozását is bizonyára hasznosan fogja szolgálni. A bírálat eredményeképpen a galgamácsai tenyészetből 10 drb., a ligetpusztai tenyészetből pedig 15 drb. tehén került a törzskönyvbe.

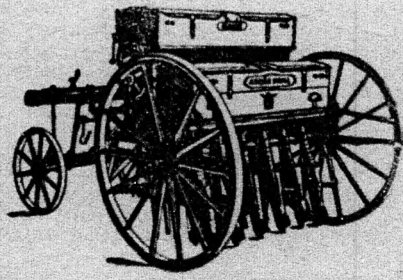
Lótörzskönyvi bírálat Kecskeméten. A nagy-körösi lőtörzskönyvelő kerület bíráló bizottsága október hó 24-én Kecskeméten kancabírálatot tartott, amelyen a törzskönyvelés céljára elővezetett kancák közül a fajtajelleg és küllem tekintetében megfelelő egyedeket a törzskönyvi előjegyzésbe vette fel. A bírálaton megjelentek: vitéz Szilaha Ferenc m. kir. kancabíró, Kerekes Dezső, Kecskemét város jószágfelügyelője, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara részéről Kemény Szilárd főtitkár, az Országos Törzskönyvelő Bizottság képviselőjében Batta Pál s. titkár, továbbá vitéz Kovács István huszáralezredes, Démy Gerő Sándor és Szőke Kovács János huszárnagyok. A bírálatra elővezetett kancák tetszetős küllemükkel és jó csontozatukkal általában a bírálóbizottság elismerését érdemelték ki, de a kiegyenlítetttség tekintetében még sok a tennivaló. A törzskönyvelés céljaira megfelelőnek talált kancák céltudatos továbbtenyésztésére jó minőségű angol félvér ménék állnak rendelkezésre, amelyeket a bizottság egyidejűen be is osztott az előjegyzésbe felvett kancákhoz.

Csikódíjazás Zircen. A Zirc és Vidéke Lipizai Lótenyésztő Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszterium támogatásával október hó 20-án Zircen csikódíjazást rendezett. Jelen voltak a földművelésügyi miniszterium részéről Plósz Béla dr. h. államtitkár, a lótenyésztési főosztály vezetője, Scitovszky Aladár miniszteri osztálytanácsos, Purgly Pál gazdasági főtanácsos, az egyesület elnöke, Botka István dr. főszolgabíró, Halász Ferenc dr. ügyvezető igazgató, Holtscher Károly gazdasági főtanácsos, Weber Arnulf és Elekes Andor jószágigazgatók, Walla Ferenc, Walla Tibor, Szupper István földbirtokosok, a székesfehérvári méntelep részéről pedig Posztoczky Pál lótenyésztési főigazgató és Ucsnay Gusztáv lótenyésztési felügyelő és még sokan a járás lótenyésztői közül. A kedvezőtlen időjárás ellenére erre az első díjazásra a járás területéről közel 100 darab csikót vezettek elő. A bemutatott csikók nagyrésze Bakonyoszló és Olaszfalu községekbe került ki. A díjazás eredményeképpen az egy és két éves csikók díjazásánál arany oklevelet nyertek Esterházy Pál gróf rédei uradalma és Gubicza Ferenc országgyűlési képviselő, bakonyoszlói lótenyésztő csikója, I. díjat pedig Lint Márton korompaszutai tenyésztő csikója. A választott csikók díjazásánál arany oklevelet nyert a zirci apátság uradalmának csikója, az I. díjat pedig Talakovics Dániel bakonyoszlói tenyésztő csikója. A fedeztetési adatokból meg lehet állapítani, hogy a járás lótenyésztő közönsége az ottani talajviszonyoknak legjobban megfelelő lipizai ló tenyésztését nagy lelkesedéssel karolta fel. Az elővezetett csikók jó minősége teljes elismeréssel találkoztunk és igazolta, hogy ennek a nemes, értékes lófajtának az eredményes tenyésztéséhez a zirci járás talaj- és takarmányviszonyai igen jól megfelelnek.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet földműves szervező munkája. Ez év február 2-án az Erdélyi Gazdasági Egylet által Kolozsvárt tartott gazdasági elhatározta, hogy Erdély magyar földművelő népének egységes szervezetebe való tömörítése érdekében széleskörű mozgalmat indít. Ennek a programnak megfelelően az egyesület ez év őszén megkezdte Kolozs megyében a magyar földművelők szervezését. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idei év folyamán eddig két falufeljlesztési tanfolyamot rendezett, az egyiket Zilahon, a másikat Sepsiszentgyörgyön. Az Erdélyi Gazdasági Egylet november és december hó folyamán Kolozs vármegye nyugati részét szervezi meg, a vármegye keleti részét karácsony után keresi fel. Kolozs vármegyében hat körzeti gyűlést fog tartani e két hónap alatt az Erdélyi Gazdasági Egylet és pedig november 10-én Bánffyhadon, november 24-én Alsójárán, december 1-én Gyalun, december 8-án Hidalmáson, december 15-én Mákon és december 22-én Inaktelkén.

löp telepei örut 87. 99-75 dapest

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R. T. Ujdonság: „GLOBUS” szabadalmazott műtrágyázó egysejtve moritókkanális AGRARDRILL vetőgéppel. Részletes ajánlattal készséggel szolgál! Agrárglobus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R. T. Budapest, V., Lipót-körut 12. szám. Távirati cím: AGROBUS Telefon: Aut. 283-49 5880

Magyar gazdasárcseréjének hazatérése Németországból. A magyar-német gazdasági csereakcióival ez év tavaszán Németországba utazott magyar gazdasárcseréjének vezetője István dr., a Magyar Gazdasági Szövetség titkárnak vezetésével október 31-én érkeztek meg a berlini gyorssal Budapestre. A magyar gazdasárcseréjének vezetője István dr., a Magyar Gazdasági Szövetség titkárnak vezetésével október 31-én érkeztek meg a berlini gyorssal Budapestre. A magyar gazdasárcseréjének vezetője István dr., a Magyar Gazdasági Szövetség titkárnak vezetésével október 31-én érkeztek meg a berlini gyorssal Budapestre.

A német gazdák kívánságai. A német szaklapok, újsághírek állandóan újabb és újabb gazdasági összefoglalókat, akciókat adnak hírt, amelyeknek mind az a célja, hogy a német mezőgazdaság válságán enyhítsenek. Németországban ezeken a tárgyalásokon tevékeny részt vesznek a mezőgazdaság gyakorlati szakemberei is és nem egyszer igen életrevaló javaslattal járulnak hozzá ezeknek a tanácskozáshoz a sikeréhez. Ilyen alapokon szervezték meg annak idején az úgynevezett német mezőgazdasági Notengramot is. Most, mint olvassuk, a német birodalmi képviselők agrárblokkja több újabb kívánsággal állott a birodalmi tanács elé. Figyelmet érdemel ezek közül a belföldön természetesen roszabbított célzó javaslat, amely azt kívánja, hogy az 1929. évben ilyen célokra rendelkezésre bocsátott 20 millió márkát további négy évre is felvegyék a költségvetésbe. A burgonyatermés értékesítésének támogatására pedig azt kívánják a gazdák, hogy az ilyen célra rendelkezésre bocsátott 7 millió márkát a következő négy költségvetési évben is folyósítsák. A javaslatnak lényeges pontja az is, amelyben a maláta beviteli vámjának (az égetett és őrölt maláta kivételével) 15 márkára való felemelését kéri. Ezekhez a kívánságokhoz járul még a német néppárt mezőgazdasági bizottságának javaslata, amelyben a keverési kényszer behozását tartják szükségesnek olyan módon, hogy minden búzalisztához 15% rozslisztet keverjenek. A javaslatok megokolásánál a gazdák a katasztrofálisan alacsony rozsárak értékről határozottan és a nagy rozsfelhasználás racionális értékesítésének megoldásával érvelnek. A megokolás kivitel prémiumok nyújtására is felhívja a figyelmet. Feltehető, hogy a javaslatok legnagyobb része rövidesen törvényerőre emelkedik, mert a német agráriusok már többször megmutatták, hogy javaslataikat, ha azok gazdasági szükségessége is nyilvánvaló, keresztül tudják vinni.

A világ buza- és rozstermése. A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet a világ gabonaterméséről a hozzá érkezett jelentések alapján figyelmet érdemlő kimutatást közöl. Ebből az alkalomból ismételt felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a közölt 1929. évi adatok legnagyobb része csupán becslés és így a különböző számításoknál támpontul használható ugyan, de reális és pontos számításokra csak a végleges, az egyes országok földművelésiügyi minisztériumai által kiadott hivatalos terméskimutatások alkalmasak. Termelt:

	buzából		rozból	
	1929-ben	1928-ban	1929-ben	1928-ban
	millió méter mázsa			
Németországban	31.5	38.5	81.1	85.2
Ausztriában	3.2	3.5	5.0	5.0
Belgiumban	4.4	4.9	5.0	5.9
Bulgáriában	10.2	13.8	2.2	2.3
Spanyolországban	38.5	32.6	6.5	3.7
Finnországban	0.3	0.3	3.3	2.8
Franciaországban	107.6	76.6	10.0	8.7
Angliában	11.9	13.5	—	—
Magyarországon	19.4	27.0	8.2	8.3
Olaszországban	70.7	62.2	—	1.7
Litvániában	2.4	1.7	5.6	4.8
Hollandiában	1.0	2.0	3.4	4.4
Lengyelországban	16.4	16.1	62.6	61.1
Romániában	25.1	31.4	3.3	2.9
Jugoszláviában	26.4	28.1	2.2	1.9
Svajcban	1.6	1.6	0.4	0.4
Csehszlovákiában	13.1	14.0	16.2	17.8
Luxemburgiában, Németországban	0.2	0.3	0.1	0.1
Europában (termelt összesen):	383.9	368.1	215.0	217.0
Kanadában	80.0	145.2	3.6	3.7
Egyesült államokban	213.6	245.5	10.4	10.6
Mexikóban	3.1	3.0	—	—
Koreában	2.7	2.3	—	—
Brit Indiában	36.4	79.2	—	—
Japánban	8.5	8.4	—	—
Siria-Libánban	3.9	1.8	—	—
Algírban	5.5	8.2	—	—
Marekóban, Tunizában	10.9	10.0	—	—
Az európai terméssel együtt összesen:	798.5	871.7	229.0	231.3
Argentínában	—	83.7	—	1.9

A világon termelt összesen búzából Kanada kivételével 1929-ben 798.6, 1928-ban Kanadával együtt 955.4 millió q, rozsból Kanada nélkül 1929-ben 229, 1928-ban Kanadával együtt 233.2 millió q.

Európa ezévi várható cukortermelése. Németországból kapott hírek szerint az ottani cukoripari szövetség kérdést intézett az európai cukoripari termelő országokhoz a feldolgozásra kerülő cukorrépa mennyiségéről és a várható nyerscukor termelést illetően.

A beérkezett válaszok alapján Európa idei repakukor termelése az elmúlt évvel összehasonlítva a következőképpen alakul:

A működésben levő gyárak száma	A feldolgozott répacukor mennyisége		A várható cukor, illetve a gyártott cukor	
	1929/30-ban	1928/29-ban	1929/30-ban	1928/29-ban
Németországban	238	10,489,150	11,452,519	1,701,879
Belgiumban	48	1,551,610	1,602,340	247,807
Bulgáriában	4	250,000	169,000	35,000
Dániában	0	804,000	1,107,000	135,000
Finnországban	1	25,000	54,500	3,000
Franciaországban	1	118,000	142,000	18,200
Irországban	69	3,600,000	2,820,000	424,500
Jugoszláviában	8	1,071,000	852,075	139,944
Ausztriában	7	706,520	653,282	117,945
Lengyelországban	70	4,670,000	4,380,272	790,000
Romániában	9	540,000	326,254	75,600
Svédországban	18	696,000	1,081,871	108,800
Csehszlovákiában	141	5,599,007	5,187,805	975,170
Törökországban	1	30,000	184,200	5,362
Magyarországon	13	1,577,500	1,482,311	239,325
Összesen:	31,215,277	53,047,917	53,012,501	5,303,725

Amint a feltüntetett adatokból kitűnik, az 1929/1930. évben Európában mintegy 2 millió tonnával kevesebb cukorrépa dolgoznak fel a gyárak, amely csökkenés azonban az idén termelt cukorrépa cukortartalmának emelkedése folytán a termelt cukor mennyiségénél csak mintegy 800,000 tonna csökkenést fog mutatni.

A kanadai buza-pool. Hat éves fennállása alatt a kanadai buza-pool a világ legnagyobb gazdaszervezetévé fejlődött, napi forgalma kb. 1 millió dollár értékű. A kanadai buzatermésnek körülbelül a felével rendelkezik; Alberta, Saskatchewan, Manitoba és Ontario tartományok mintegy 140,000 farmerje tömörült benne. A szervezet három csoportra oszlik, az egyik a gabonát adja, a másik a szállítással foglalkozik, a harmadik a központi értékesítő szervezet. Mivel az organizáció Kanada termésének a felével rendelkezik, a kanadai exportfelesleg pedig a világ buzaexportjának 40%-át teszi, így a gyakorlatban a pool a világ buzaexport feleslegének 1/3-e felett diszponál. Míg az amerikai buzavetésterület 1919-1927-ig 20%-kal csökkent, Kanadéé 1/3-dal növekedett. Ez a növekedés csak megfelelő árrakkal magyarázható, amelyeket a hosszabb időn át eszközölt eladásokból érnek el. A pool tagjai egy-egy értékesítési idény átlagáról kapják és már gabonájuk leszállításánál meghatározott előleghez jutnak. A szezon végén a leszállított gabonamennyiség alapján azután a tagok az elért nyereségben osztozkodnak. A pool minden hatósági beavatkozástól szabadon működik és a fogyasztók megkárosítása nélkül tisztességes árakat juttat a termelőknek.

A Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia Hallgatók Gazdasági Egyete Világhy Károly tanárnak elnöke alatt október 29-én tartotta meg idei első szakülését. A szakülésen Nyerges Aladár III. éves hallgató „A méhészetről” tartott előadást. Ismertette a méhészet alapvető tényezőit, rámutatott a tömeges tenyésztésre, a legelők javításával járó előnyökre és a helyes telelés módjaira. A tavaszi munkálatok tárgyalása után a felolvasó a leggyakoribb tavaszi betegségeket, a vérséget ismertette. Az előadást Páter Balázs I. é., Pfaff Fülöp és Balla István III. é. hallgatók és Jerney Viktor ifjúsági elnök szövegezték. Ezután Pfaff Fülöp III. é. hallgató vitabevezetője következett. „Rentábilis-e a műtrágya használata a mai gabonáink mellett” címen. Az előadó a műtrágyázás jövedelmezőségének csökkenését a buza-krízissel magyarázta. A kormány nem támogatja eddig a gazdátársadalmat, amely olyan horribilis kamatterhet visel, hogy munkájának haszna még a kamatokat sem fedezi. Az előadósodott gazda már csépléskor kénytelen gabonáját nyomott áron áruba bocsátani. Kívánatosnak tartaná az előadó, ha a műtrágyagyárak a gazdátársadalom érdekkörébe tartoznának. Balla István, Sipos János és Nyerges Aladár III. éves hallgatók hozzászólásai után vitéz Billera Miklós dr. tanár hangzott, hogy a műtrágyázás hazánk gazdasági válsága megszüntetésének egyik legfontosabb orvoslási módja. Világhy Károly tanár úr fejezte be a vitát, megemlítve, hogy külföldön sokkal több műtrágyát használnak és célszerűbben is alkalmazzák azt. Kívánatosnak tartja, hogy mi is tanulmányozzuk talajainkat és az eredményeknek megfelelően alkalmazzuk a műtrágyafelhasználást.

Terményárak Erdélyben. Az erdélyi mustárak vidékén és minőség szerint változóak. Az Érmelléken 13-15, Aranyosmentén 14-16-18, Erdély Hegyalján 20-22, Küllő mentén 18-20 lei, Gyulafehérvártól uradalmi tételnél 20-30 lei között mozognak a mustárak hektoliterenként. Helyenként minőség szerint fizetik a mustot és pedig klosterneburgi cukorfokozatú 1 lejfel. A burgonyát egyes székely megyékben 50 lejfel kínálják métermázsánként a gazdák. (1 leu körülbelül 3 1/2 fillér.)

Solidaritás, a Közgazdák Egyesülete Szövetsége hivatalos közlönyének 2-3. száma most hagyta el a sajtót. Bevezető cikkében Takács Imre dr. egyetemi tanársegéd, a szövetség ügyvezető titkára a szolidaritás jelentőségét fejtegeti és a végzett közgazdák szervezkedésére hívja fel. A vasos füzet közli az 1928-29. évi tanévnyitó ünnepélyen elhangzott prodékáni beszámolót és dékani programot. Steinecker Ferenc dr. egyetemi tanár, a lap főszerkesztője a közgazdaságtudományi kar közérdekűségéről és a közgazdaságtudományi doktorátusról írt cikket. A közgazdaságtudományi kar gazdaságföldrajzi, közgazdászati és agrokémiai intézeteinek működéséről szóló ismertetések, az elhunyt Krolapp Hugó és a Károly elítávozott Kunecz Ödön dr. tanárok érdemeinek méltatása, a kari hallgatóság egyesületének ismertetése, a tagok külföldi közlései, a Szövetség külföldi kapcsolatainak vázolója, egyetemi és szövetségi krónika egészíti még ki a füzetet. Külön megemlést érdemel még az a nagy gyakorlati értékű lexikonárts tanácsadó, amely röviden tájékoztat minden, a gazda és a gazdasági eszléd között felmerült jogvitás esetben. A függelékben a Szövetség több száz tagjának névsora található. A tartalmas, érdekes füzetért elismerés illeti a szerkesztősejt. A közlöny megjelenik félszázévenként, ára 4 pengő, tagok a tagdíj fejében kapják.

A Mezőgazdasági Közönlöny októberi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Meszlény Artur dr.: Az ingó jelzőjog kérdése; Mogyosy-Dietz Sándor dr.: A vetőmag csávázása; A. H. Jousstra: Hollandia mezőgazdasága; Palotay Dénes dr.: Az Egyesült Államok mezőgazdaságának küzdelmes évei; Gratz Ottó dr.: Magyarország mezőgazdaságának statisztikája; ifj. Harmath Jenő dr.: A szepesvári követendő szempontok stb. Kényvismeretetés. Szakirodalmi szemle. A szám ára 2 pengő.

A „Köztelek” több évfolyama bekötve eladó. Klínger Gyula, Budapest, VII., Dob-utca 37.

Ha jó székot, ponyvát, manitát, raffát, szőlőkötőszőnyegot, lótarakot óhajt vásárolni, kérjen ajánlatot a 46 év óta megbízhatóbbnak elismert Fischer J. R. T. szék- és ponyvagyártól, Budapest, V., Nádor-u 31/33. Ponyvakötőszőnyeg.

Ha proteindus abrakarmány- és mindenféle olajpogácsa-, valamint szarított répaszelet- és melasse-szükségletét úgy azzonali, mint egész évi szállításra, a beltartalom kezesességével fedezni óhajtja, úgy forduljon Zwebner Jacques céghez, Budapest, V., Nádor-utca 28. Telefon: Automata 140-72.

NYILTTÉR.

(A rovatban foglalkoztató nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Cukorrépa
vásárol
Kun és Simonyi
Budapest, V., Gróf Vigyázó Ferenc-utca 2.
Telefon: 956-88 és 963-31

MÉLYHÜTÉS — JÉGGYÁRTÁS
minden szakértelem és vegyszer nélkül
A BROWN-BOVERI
hűtőautomatával
Egyszerű! Nincs közlés!
A HÜTŐAUTOMATA MELLETT FELSŐRANGU AMMONIÁK-KOMPRESSZOROKKAL SZOLGÁLTATUNK.
Gellért Ignác és Társa R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 41.
WIEN TELEFON: AUTOMATA 212-91 BRÜNN

Megjelent a
Köztelek
Zsebnaptár
1930. évre
36-ik évfolyam
Szerkesztik:
Szilassy Zoltán
az OMGE ny. igazgatója és
Buday Barna
az OMGE igazgatója
Ára ajánlott bérmentes
küldéssel 4.50 pengő
Megrendelésnél kérjük az összeget előre beküldeni a „PÁTRIA” r.-t. könyvszolgáltatójának, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

Földbirtokosok
 kellemes, uri kényelmes otthont találnak
UNGAR PENSIÓBAN
 Budapest, IV., Váci-utca 18. Telefon: 835-86
 Központi fűtés, állandó melegvíz.
 Közismert legelsőrangú ellátás.
 6555

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A dió- és mákpiac helyzete.

Az idei diótermés a kedvezőtlen időjárás miatt igen gyengén sikerült. Mult évben jóval több mint 100 vagon volt Magyarország diótermése, míg most a termelők és a kereskedők egyhangú véleménye szerint az idei hozam jóval alább maradt a 80 vagonnak. Az új diót 70-80 fillérrel kezdtek vásárolni és amikor látták, hogy a kínálat igen mérsékelt, az irányzat megszilárdult és 100-110 fillérig emelkedett a dió ára nyersen, termelőhelyen. Az idén is a legjobb minőségű dió Tarpa vidékén termelt, de a dunántúli Somogy és Zala vármegyék diótermése sem maradt sokkal a minőség tekintetében a tarpai diótól. A vásárlás a termelőhelyeken szünet nélkül folyik, miután a kereskedelem még idejében el akarja látni magát készáruval. A diópiac helyzete a külföldön sem kedvező. Románia, amely igen jelentős mennyiségeket természet, az idén szintén jóval gyengébb termésreményről számol be és úgy az erdélyi, mint a jassy vidéki dió minősége gyengébb a tavalyinál. Franciaország, amely ugyancsak irányítja a kontinensen a diópiac helyzetét, közepes termésreményről számol be. A külföldön véglegesen még nem alakult ki a helyzet és minden attól függ, hogy Anglia és Amerika részéről milyen mértékben nyilvánul meg majd az érdeklődés az európai dió iránt.

A mákpiac ugyancsak igen szilárd. Eleinte, a termésbetakarítás után jelelték készletekről érkeztek híradások, de a kereskedelem néhány hetes és gyors tempóban bekövetkezett vásárlásai után a készletek alaposan lecsökkentek. Ez természetesen az árak jelentős emelkedését okozta. Az induló 100-105 pengős árakkal szemben most már szívesen fizetnek uradalmi kék mákért 120-125 pengőt, azonban a kínálat rendkívül mérsékelt. Lengyel mákot máris importálnak, amely néhány pengővel ugyan olcsóbb, azonban minősége lényegesen gyengébb, mint a magyar árú. Úgy látszik, mintha az idei máktermés jelentékeny része már elkelt volna.

Termény- és takarmányfelek.

Gabona- és terménytőzsde. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1929 november 4. Árak budapesti paritásban 100 kg-kint. Készárúüzlet: Buza, 77 kg-os, tiszavideki 23-10-23-30, felsőtiszavideki 21-85-22-10, fejérmegyei, egyéb dunántúli, pestvidéki és bacsikai 21-35-21-50, 80 kg-os, tiszavideki 23-80-24-10, felsőtiszavideki 22-35-22-55, fejérmegyei, egyéb dunántúli, pestvidéki és bacsikai 21-95-22-10, rozs, pestvidéki és más származású 14-75-14-90, takarmányárpa, I. r. 15-75-16-50, takarmányárpa, középminőségű 15-25-15-75, sörárpa, felsőmagyarországi 19-50-21-10, sörárpa, egyéb 17-50-19-10, zab, I. r. 15-25-15-75, zab, középminőségű 14-15-14-40, tengeri tiszavideki állomásokról -10-10, egyéb állomásokról 19-50-19-75, köles 11-10-12-50, káposztarepce 52-54-54-10, buzakorpa 10-30-10-70, lucerna, 1929. évi 120-165-165-10, lóhere, nagy trankamentes 95-110-110-10, lóhere, nagytrankamentes 80-80-80-10, P. Határőrségi Záróárfolyamok: Buza, márciusra 23-52-23-53, buza, májusra 24-20-24-21, rozs, márciusra 16-92-16-93, tengeri, májusra 17-17-17-02 P.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése.) 1929 november hó 4-én a készárúpiacra a kenyérmagok irányzata gyengült és élénk forgalomban a buza árát 5-10 fillérrel, a rozs árát pedig alig számottevő forgalomban 25 fillérrel szállították le. Takarmánytermékek piacán csak tengeriben volt némi forgalom, egyébként tartott irányzat mellett az árak változatlanok maradtak. A határőrségi piacon az irányzat mindvégig lanya volt. A buza és a tengeri ára 10 fillérrel olcsóbbodott, míg a rozs árveszlessége márciusra 31 fillért tett ki.

Liszt- és őrlenyvízpiac. Budapest, 1929 november 4. Lisztárak: Budapesti és vidéki nagymalmok árai november-december hóra skontóval: duplaullás 39-70, nulla 39-30, 1-es 38-10, 2-es 37-10, 4-es 32-10, 5-os 29-10, 6-os 26-10, 8-as 14-50, rozs, nulla 32-10, rozs, 1-es 28-10; vidéki kismalmok árai skontó nélkül, készpénzért, promptra: duplaullás 35-75, nulla 35-25, 2-es 31-75 4-es 28-75, 5-os 21-75, 6-os 20-75, 8-as 13-50, rozs, nulla 28-10, rozs, 1-es 22-10 P q-kint.

Burgonya. (A Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezetének jelentése.) 1929 november 5. A mai felhozatal a budapesti vásárocsarnokba 32 vasúti kocsi volt. Árak nagybani vásárlásnál a következők: nyári rozsaburgonya 8-50-9-10, őszi rozsaburgonya 5-50-5-50, Ella burgonya 4-5-5-10, fehér burgonya 4-10 P. Az irányzat lanya.

Budapesti jözsévarósi takarmánypiac. 1929 november 2. A jözsévarósi piacra e hét folyamán sok árú érkezett és a felhozott árak akadálytalanul nyertek elhelyezést. Eladott préselt állapotban: elsőrendű széna 9-30-10-10,

másodrendű széna 8-25-9-10, lucerna 12-12-12-75 alomszalma 4-40-4-70 pengő egyszáz kilogrammonként budapesti pályaudvarokon átadva.

Külföldi terménytőzsdek. Ujriék, november 4. Az irányzat és az árak változatlanok. A forgalom buzában 7 1/2, zabban 1, tengeriben 48, lisztben 6 és korpában 15 vagon volt. — Pozsony, november 4. Őrlenyvízben és árpában az irányzat tartott volt. Takarmányfelek elhanyagoltak. Jegyzések 100 kilogrammonként, egyéb megjelölés híján feladóállomásokról: szerb, vagy magyar tengeri szobi paritásban 93-95, fehér bab 325-335 cseh korona. A többi cikk ára változatlan. (1 cseh korona = 0.17 P.) — Wien, november 4. Az irányzat és az árak változatlanok. — Hamburg, november 4. A gabonapiacra az irányzat nyugodt, az árak változatlanok. Tengeriben és árpában csekély forgalom mellett némi olcsóbbodás észlelhető. Zabban a helyzet változatlan. Lisztben csekély konzumforgalom fejlődött ki. Jegyzések tonnánként: buza franko Hamburg 248-253, ab Mecklenburg Hollstein 234-236, rozs franko Hamburg 186-188, ab Mecklenburg Hollstein 172-174, takarmányárpa belföldi feladóállomásokról 170-174, sörárpa 194-214, dunai 143-145, zab franko Hamburg 188-190, ab Mecklenburg Hollstein 174-176, tengeri eredetűnek megjelölése nélkül elvámoltatott franko Hamburg 157 márká. (1 márká = 1.37 P.) Külföldi gabona árjegyzései: la Manitoba buza novemberre 14-40, IIa 14-10, IIIa 13-80, Rosafé loko 11-30, Barusso loko 11-45, Hardwinter Ia loko 12-15, dunai dél-orosz árpa novemberre 8-45, La Plata novemberre 8-40, La Plata tengeri novemberre 9-20, november-decemberre 8-95, un clipped Plata zab novemberre 8-10 hft. (1 hollandi forint = 2.31 P.), uszó Braha buzakorpa 100 shilling. — Liverpool, november 4. Zárleti árfolyamok. Pennyben és librában. (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 8-11 1/4 (9-2 1/2), márciusra 9-7 (9-9 1/4), májusra 9-10 1/4 (10-0 3/4). (1 shilling = 12 penny = 1.39 P.) — Chicago, november 4. A buzapiacon az irányzat mindvégig lanya volt. Ezuttal is elsősorban a newyorki értéktőzsde beállott beszámolója okozta a lanyaságot. A külföldi piacok gyengébb irányzatjelentései is hozzájárultak az árak olcsóbbodásához. Zárlatkor a jegyzéseknél 3 1/2-4 centes (méter-mázsánként 74-85 filléres) árcsökkenések mutatkoztak. A tengeripiacon szintén lanya megítélés uralkodott, az árvesztések azonban ebben az árucikkben nem voltak olyan jelentékenyek, mint a búzában és a zárleti jegyzések alig 1 centtel (méter-mázsánként 23 fillérrel) voltak alacsonyabbak a szombati áraknál. Zárleti árfolyamok centben és bushelben. (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 124-375 (128-25), márciusra 131-50 (135-25), májusra 135-25 (138-75). Tengeri decemberre 89-625 (90-), márciusra 95-25 (96-25), májusra 97-625 (98-375). Zab decemberre 48-75 (-), márciusra 51-50 (-), májusra 53- (-). Rosz decemberre 105- (106-50), márciusra 111- (112-25), májusra 112-53 (113-125). (1 dollár = 5.70 P.) — Winnipeg, november 4. Zárleti árfolyamok: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza decemberre 138- (139-25), májusra 142-25 (146-), júliusra 144- (147-). (1 kanadai dollár = 5.70 P.)

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november hó 4-én felhajtott bika I. r. 8, II. r. 59, III. r. 24, ökör I. r. 5, II. r. 79, III. r. 14, tehén I. r. 9, II. r. 100, III. r. 19, bivaly III. r. 2. Összesen 314 és 1 rugott. A vásár irányzata lanya volt, a bikák árai kilogrammonként 4-8 fillérrel, a többi minőségek változatlanok. Eladatlantul visszamaradt 31 darab. Jegyzett árak: Bika, magyar I. r. -74-80, III. r. -66 bika tarka, I. r. 1-110, II. r. -86-98, III. r. -72-84, ökör, magyar, II. r. -74-100, III. r. -53-72, ökör, tarka, I. r. 1-08-1-20, kivételesen 1-32, II. r. -74-1-08, III. r. -60-72, tehén, magyar, II. r. -66-1-10, III. r. -56, tehén, tarka, I. r. -98-1-10, kivételesen 1-20, II. r. -62-96, III. r. -44-60, bivaly, magyar -54-64, növendék (éves) -72-96, kicsontozni való -32-44, rugott borjú -85 pengő kilogrammonként.

Budapesti szarvashavásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 október 31. Felhajtás 200 darab élő, belföldi szopós borjú. A vásár irányzata élénk volt, az árak kg-kint 10-12 fillérrel emelkedtek. Jegyzett árak: Élő borjú, belföldi szopós, I. r. 1-66-1-76, kivételesen 1-79, II. r. 1-52-1-64 P kg-kint.

Budapesti juhvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 november 4. Felhajtás 136 drb kiverő juh. Jegyzett árak: kg-kint élősúlyban kiverő és anyajuh -45-68 pengő.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertéstelepeinek jelentése.) 1929 november 5. Hétfői ferencvárosi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 6658 darab volt, ebből angol 520 darab, eladatlantul visszamaradt 1587 darab angol. Lanya irányzat mellett a következő árakat jegyezték: Prima urasági 1-40-1-44, prima szedett 1-26-1-32, közép 1-18-1-24, könnyű, jobb 1-08-1-14, könnyű, silány 1-1-1-08, öreg urasági 1-26-1-28, öreg, szedett 1-16-1-20, angol sonkamalac 1-30-1-60, szalonna 1-58-1-62, zsir 1-90-1-94, hus 1-60-1-80, szalámibus 1-75, hasított felsertes 1-60-1-80. A téli beállítású való soványfertés páronként 120-160 kg-ig 1-40-1-50 P. Keddi vásárra a felhajtás körülbelül 3000 darab volt. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizományi hízalásra sertéseket elfogad és olcsó előleget biztosít.)

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazdaságának jelentése.) 1929 október hó 31-én tartott heti lóvásáron a vásári forgalom élénk volt. Felhajtott összesen 611 darab, eladott 358 darab, eladatlantul maradt 253 darab. Árak pengőben: Jobb minőségű lovak, csikó 40-100, igás kocsi (nehéz, nyugati fajta) 230-570, igás kocsi (könnyű, nyugati fajta) 210-350, alárendelt minőségű lovak 40-210, vágólovak 25-147 P. Fővárosi vágóra vásároltak 124, vidéki vágóra vásároltak 64 darabot.

Tejpiac. (A Budapesti Központi Általános Tejcsernok E. T. jelentése.) 1929 november 5. Árusító fiókjainkban a kannatej fogyasztói ára literenként változatlanul 40 fillér.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiac utolsó jelentésünk óta az árak nem változtak. Árak: marhabőr magyar 1-10, marhabőr tarka 1-20, borjubőr 2-25, juhbőr -80-85 pengő kilogrammonként.

Különlélek.

Szesz és szeszitalok. A szeszüzletben a forgalom változatlan árak mellett élénk és kielégítő volt és több-több tétel finomított és denaturált szesz kelt el, de a többi szesz-kategóriákban is kielégítő volt a forgalom. A detailforgalomban kielégítő volt a kereslet, az árak változatlanul jelezteknek. Gyümölcsipánka. Gyümölcsipánkafélékben a kereslet élénkebb volt és nagyobb érdeklődés van új törköly és szilvórium után a legutóbb közölt árakon. Borpiac. Változatlan forgalom mellett 4-30-4-50 P-vel jegyezték ab termelő állomás +2% forgalmi adó.

Cukor. (M. T. L. jelentése.) London, 1929 november 4. Cukortőzsdezárlat. „B” típusú fehér cukor londoni szabad raktárból novemberre 10/6 1/4-10/10 1/2, decemberre 10/9-10/11 1/4, januárra 10/10 1/2-11/1 1/2 shilling per cwt. (1 shilling = 1.39 P, 1 cwt = 50.8 kg.) Az irányzat nyugodt, a forgalom élénk.

Országos állatvásárok. 1929 november 8-tól 1929 november 11-ig. November 6. Lébény, Kaposvár, Zalagyömöré, Miskolc, Kaba, Velence, Lénárdaróc (bizonytalan). November 7. Tabajd, Gyöngyös, Celldömök, Balatonfőkajár, Marcaltő, Ónod, Tiszafüred, Ecs, Kiskomárom, Lövő, Putnok. November 8. Gyoma, Gyöngyös, Páka. November 10. Kunszentmárton, Abádszalók, Kiskunmajsa, Szabadkiszántó, Budapest (2 nap). November 11. Bükksöd, Mohács, Mór, Sárosd, Mosonszentjános, Tóponár, Nagyszakácsi, Nagyatád, Csoma, Magyarkeszi, Körömd, Vasvár, Várpalota, Tószentmárton, Gyulakeszi, Kocsér, Bacsbokod, Tiszacsege, Solt, Rakamaz, Györszentmárton, Szikszó, Kápolna, Romhány, Zalaszentgrót.

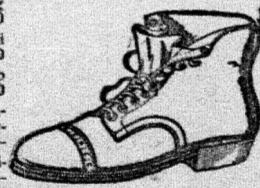
SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. S. A gyalogborda (palócöldön borzag) kivált szárazabb szántóföldeken, valamint elhanyagolt legelőknél kellemetlen módon elszaporodik és éppen a kérdéstevő szűkebb pátriájában, Nógrád vármegyében különösen gyakran látjuk ezt az egyik legnehezebben irtható gyomnövényünket. Kuszó gyökertörze (rhizómája) ugyanis 1/2 méternél nagyobb mélységbe is lehatol a talajba, ahonnan talajmunkával alig lehet eltávolítani. Másféleképpen nem tudunk védekezni ellene, mint acatolás módjára kiszurkálni, kihuzgálni, a vetésből kigyomlálni, a legelőn többször lekaszálni, hogy ilyen módon a gyökertörzsek életét megfosztjuk. Kapaszkodó gyökereinek közbeiktatása még a legjobban segít.

P. U. T. Az iglicetövis nem ritkán valóban kellemetlen gyomja rétegeinknek, de még inkább legelőinknek, ahol, mint-hogy a legelőszó jószág nem bántja, a hasznosabb takarmányfűvek rovására könnyen elszaporodhat. Erős, merev tövisei mind a szénában, mind a legelőn megsebezhetik a jószágot, különösen a lágy szájrészekben. Más irtási módot, mint gondosan kiszurkálni, esetleg gyökeresen kiásni, nem tudunk ajánlani. Az utóbbi módra fordított költséget úgy lehetne talán megtéríteni, hogy a megszártított gyökereknek mint gyógyanyagoknak (Radix Ononidis) értékesítésével kellene megpróbálkozni. E célból azonban kívánatos lesz előzően egy gyomnövénykereskedővel érintkezésbe lépni.

Cipők és eszímák a legolcsóbb gyári árban

- Férfi sárga vagy fekete TERÉNDOR-BAKACS, tiszta bőranyag P 11-50, 12-50
- Férfi sárga STRAPACIPŐ, amerikai forma P 13-50
- Férfi fekete BOX EGÉSZCIPŐ, szép kivitel P 18-50
- Férfi sárga vagy fekete STRAPACSZIZMA, puha- vagy kemény-szárú P 32-
- VADÁSZ- és SPORTCIPŐK la kivitelben P 22-, 26-, 30-
- Finom, kézmunka BOX-CSZIZMA 50-P

Levélben megrendeléseket pontosan teljesít, három pár rendelésnél postadíjat nem számít.

Kiss H. cipőnagykereskedő
 Budapest, VII., Miksa-utca 13. Dehán-utca sark 6328

A „többtermelés” érdeke megkívánja, hogy a gazdasági növényeink nagy károkat okozó betegségei ellen védekezzünk!

A gabonafélék üszög- és egyéb betegségei ellen páratlan csávázószer a garantált 17.5% hatóanyag higányt tartalmazó a

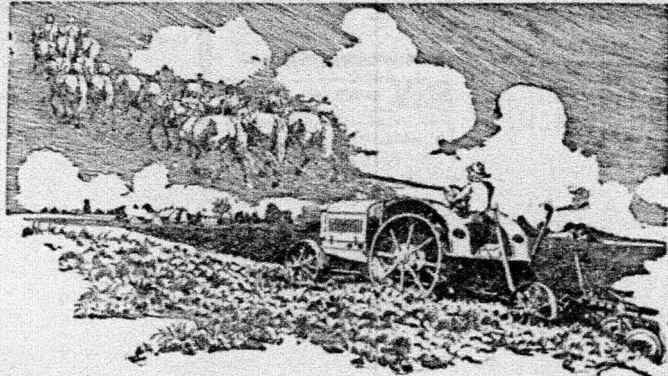
GERMISAN (nedves csávázóanyag)

TUTAN (száraz porozóanyag)

A csávázás GERMISAN-nal és TUTAN-nal gyors, olcsó és feltétlenül biztos eredményt adó munka. Pár fillér kiadás! Sok pengős bevétel! Minden rendeléshez pontos utasítás! Gyártja a SACCHARINFABRIK A.-G., MAGDEBURG. Forgalmába hozza! Minden rendeléshez pontos utasítás!

PANTODROG R.-T., Budapest, V., Visegrádi-utca 7.

MIÉRT a „McCormick“ a traktorok királya?

MERT: munkateljesítménye a legnagyobb
 élettartama a leghosszabb
 üzeme a legolcsóbb
 kezelése a legegyszerűbb

Szállítható azonnal 20, 30 és 36 HP típusban!

1400 darab „McCormick“ traktor van hazánkban üzemben!

245 darab „McCormick“ traktor már 5 esztendeje dolgozik a legteljesebb megelégedésre!

DÉNES B. R.-T.
 Budapest, V., Váci-ut 98.

Levélcim: Budapest, 56. főútkérlő
 Telefon: Lipót *923-20
 Sürgőnycim: „DÉBERT Budapest“
 Alapítva: 1883.

Keresek gyümölcstermelésre alkalmas
50-200 hold Tiszaárteret
 megvételre vagy részes betelepítésre. Ajánlatokat
 kér: dr. Zsolnay Endre, Tiszaörs. 6551

Gőzekebérszántást

ősz és tavaszi szántást, gyeptörést, szőlőtelepek,
 faiskolák, erdősítések mély rigolirozását elvállalja
Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld
 6363 Telefon: LÁ 13-82 Sürgőnycim: Wolffeke Budapest

Étkező burgonyát bármilyen fajta-
 ján minden meny-
 nyiségben vesz.
Ipari burgonyát legolcsóbban előnyös
 fizetési feltételekkel
 szállít.
SCHÖNWALD LIPÓT burgonyaközvetítő irodája
 Budapest, IX. ker., Lónyay-utca 46. sz.
 Telefon: 874-42 6564

2 darab jól tejlő, ellenőrzött anyától származó
Montafoni tenyészbika
eladó
 Nagycenk Cukorgyárak R.-t. gazdasága, Meggyes-
 pusztá, u. p. Csepreg, Sopron m. Vasútállomás Bük (gyors-
 vonat) és Tormáspusztá (csak személyvonatok). 6553

Megjelent a „Köztelek Gazdasági Könyvtár“ XVIII. füzeté:
Itthon és a nagyvilágban
 Világutazásaim tanulságai, II. rész Irtá: Gubányi Károly
Ára 6 P • „Patria“ r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Teletetésre
 50 drb. növendék szarvasmarhát vállal vas-
 megyei gazdaság, hol e célra bőséges származék, pelva,
 tavaszi szalma, esetleg abraknakanyag áll rendelkezésre.
 Ajánlatok: „Intenzív takarmányozás 6549“ jellegű a
 kiadóbiztatba. 6549

REIMA jegyű, legújabb szabadalmazott
burgonyaásógépek
 a legtökéletesebbek.
DEERING amerikai darálógépek
 mindenféle magvakhoz és csövestengerihez, ugy-
 szintén olajpogácsa megőrlésére kiválóan alkalmasak.

DEERING műtrágyaszórógépek, valamint
KUXMANN WESTFÁLIA műtrágyaszórógépek
 közel 30 év óta általános közkedveltségnek örvendenek.

Arajánlattal és felvilágosítással
 készségesen áll rendelkezésre: **PROPPER SAMU R.-T., Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.**

ELADÁS

BURGONYAOSZTÁLYOZÓ-GÉPEK, modern konstrukció, a burgonyát nem sérti. Burgonyafülesztők használt és új állapotban, Braun és Ürményi-nél, Budapest V., Bátorh-utca 7.

ALKALMI vételek szerzett és Budapestben tárolt különféle új, kedvelt gazdasági gépeket előnyösen kiadó. Valamint kevés használt traktor, motorkerékpár, elvételre, heretjűgépek stb. használt gépek jutányosan beszerzhetőek csőszerezéssel is L. Lukács Vilmos gépészkereskedőnél, Nyiregyháza. 2183

SOK DERŰS PERCEZ szerzettünk magunknak, ha elővá-ruk lovas Kerpely Béla gazdaság visszamelegkezését, melyek a régi jó gazdasági-egyetlen címre egy nagyszerű könyvben foglalja egybe és Fatajó Sándor eredeti módon illusztrálta. Ára 4 pengő, „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

FÁJTISZTA nemcs gyümölcs-fák, valamint a hírneves balasi Kieffer-körte elismerő oklevellel kinttette, kaphatók Baranyai Mihály és fia falkolájában, Kiskunhalas. 3904

FOWLER 12 HP fiatal gőzeke-garnitúra jó kötelekkel, ked-vező fizetési feltételek mellett eladó. Buzás Lajos, Szentcs. 3905

AUTÓKÉZIKÓNYV. Az autó szerkezete, kezelése és vezetése. Írta: Weiner Emil. 520 oldal, 610 oldal. Ára fűzve 15 P, kötve 17 P 50 f. A kézikönyv a nagyközönség számára van írva és a kezdő sofőrök a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanul-sággal olvashatja. „Patria” r.-t. könyvostálya, Buda-pest, IX., Üllői-ut 25.

CASALI moratório 800 manu-debbal, napi 6-7 vagón munka-terjesztéssel, gyári új álla-potban, olcsón eladó. Nemzet-közi Gépkereskedelmi R.-T.-nél Budapest, V., Vilmos császár-ut 32. sz. 3906

JÓ fedőnád kapható vagónba rakva a Velencei Halgazda-ságnál, Gárdonyi, Fejér m. 3979

VADÁSZOK! Megjelent Felix Andre a vadász és vizsgáló című könyve, melyet 260 P bekioldással ellenében bérmentve juttatunk a megrendelőhöz. „Patria” r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

GYÖKERES szőlővesszőt, gyü-mölcs- és díszít s cserjét, gladi-ol és eperecsmét minden elfogadható áron kizárólag ószál szállításra ajánl Szűcs Pál, Szatymaz 209. 4015

EGY lakóház összes gazdasági épületekkel 6 kat. hold belsős-zegei eladó. Felvilágosítást tulajdonos ad. Márkus Aladár, Tamási Tolsa m. 4019

ELADÓ magtári rosta, járgány, kutszivattyú, daráló, járgány-cseplő, körfűrész, nagy kettős eke, vályogsajtoló, kummet-hámok, két deres arabeszkó. Zacharias Béla, Magyarbán-hegyes. 4017

BURGONYATERMELŐNEK rendkívül fontos művek: Appel Ottó tanár: A burgonyabeteg-ségek. I. rész. A gumóbeteg-ségek 74—P. II. rész. A töbete-gések 74—P. Mindkét atlasz 20—24 színes táblát tartalmaz, a szöveget Takács Gyula, a bur-gonyatermelői hivatal igazgatója írta. — „Patria” r.-t. könyv-ostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GYÜMÖLCSFÁK, gyönyörű pé-dányok, erős gyökérzetűek, 160 és nyári körte- és almafajok (almák: Jonathan, Bellefleur, Párrin, Hatzang, Tükör, Fahéj stb.) és a híres Kieffer-körtefa eredeti, legolcsóbb beszerzési forrásai Makay Györgyszerző falkolája, Kiskunhalas. 4006 József 324—28. 2593

AZ ALFÖLDI FUTÓBOMOK-TALAJOK ORSZÉREK MEZŐ-GAZDASÁGA. Westék Vilmos ebben a munkájában részlete-sen és meggyőzően tárgyalja, hogy miként lehet a sovány, száraz futóhomokot szerény anyagi eszközökkel is jó ter-mésbe hozni. A könyvet 5 pengő előzetes bekioldása el-leben bérmentve küldi a „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KITŰNŐ boroshordók és szőlő-szeti felszerelések, Ford teher-autó, melegvízi áblakok olcsón eladók. Dunamenti Kertgazda-sági R.-T., Csepel, Mező-u. 23. 4089

AUTÓTULAJDONOSOK, motor-rosok minden kérdésére felel az Autólexikon. Technika. Ipar. Kereskedelem. Sport. Tur. vények. Rendelések. Adó-és illetékkiszámítások. Gyakorlati útmutatások. MINDEN BEN-NE VAN, AMI AZ AUTÓRA ÉS A MOTORKERÉKPÁRRA VONATKOZIK. 500 oldal. 100 ábra. Erős vászonkötésben ára 6 P—, „Patria” r.-t. könyv-ostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ARANY kőszemé őrsísi, bő-terme, világhíres szentendrei fajta, ribizli legnemesebb, dus gyökérzetű darabját 40 fillér-ért utánvétellel szállítja Kelen dr. kertészetiől, megbizottja Vaco Sándor, Tahi, Pest m. 4060

1000 JÓ TANÁCS fogyerabban a küzdelemben, melyet a nap minden órájában, szinte min-den percben vivünk az élet bosszúságát, a tárgyak rossz-szabulata, a kellemetlen vélet-lenek ellen. E küzdelemnek hőse: a házasszony. Neki akar előszörban segítségére lenni ez a 400 oldalas könyv, mely na-gyon sok olyan tanácsot foglal magában, mely meglepetés-számba mehet. Mindenki tan-ulhat belőle. Ára fűzve 5 pengő, kötve 7 pengő. „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ALIG használt utasági bunda vajúdó meseműve prémium, szőrméből készült, 300 pengőért eladó. Megtekinthető Line szőrméruházában, Budapest, VIII., József-körút 35. 4090

MODERN MOTORKERÉKPÁR Írták: Habán-Delmár. II. kiadás. 100 ábrával. A gép-járműkerületek térképével és Magyarország turatérképével. Ára 450 P. A nélkülözhetetlen kézikönyv, amelynek első ki-adása 3000 példányban kelt el, tartalmazza a motorkerékpár vezetői vizsga teljes anyagát, a motorkerékpár szerkezetének kezelésének és javításának részletes ismertetését és számtalan hasznos utalgaizást a modern motorkerékpárok ré-szére. „Patria” r.-t. könyvostálya Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Kedvezményes műtrágyák kamatmentesen 6-12 óra, erőtakarmanyok kaphatók Berczeller Jenő műtrágyakereskedőnél Budapest, V., Nádor-utca 12. Telefon: 207—60 6273

TRÁGYÁT:

komposztított fehéll, sertés-trágyát tőzeggel vegyített fe-kállát, valamint szénalaktól legszőlődjában szállít Mitter-mann Géza, Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2/A. Telefon: József 324—28. 2593

Minden gazdának nélkülözhetetlen! SCHANDL JÓZSEF dr. közr. egy. nyilv. r. tanár

Allattenyésztestan

című kézagapító műveiből eddig megjelentek:

I. kötet: Az állattenyésztés biológiája. Általános tenyész-tésí övek. 288 oldal, 48 képpel — 10 P

II. kötet: A szarvasmarha és a bivalytenyésztése. 298 ol-dal, 57 képpel — 10 P

III. kötet: A juh és koska tenyészése. 186 oldal, 57 képpel — 6 P

IV. kötet: A sertés tenyészése. 142 oldal, 46 képpel 5 P

„Patria” r.-t. könyvostálya Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fattinger és Társa R.-T. Budapest, Vágóhid-u. 10/14

Sürgőnyeim: Újfal Budapest Telefon: J. 318—75 állati tápszergyár világhírű gyártmány: Univerzál sertéstakar-mány, Ia baromfielédet, Ia fűszereledet, Ia kutyaelédet, Ia verítélt, Ia husiszt, Ia speciális haliszt, Ia szemes és pehely-szerű gabóca-(Dorsch)-liszt, Ia osztrigahéjára, Ia foszforsavas takar-mánymész

VEZÉRKÉPVISELO: ZWERNER JACQUES műtrágya és erőtakarmany cég Budapest, V., Nádor-u. 28. Sürgőnyeim: Zwerner Budapest Telefon: Aut. 140—72

enesei Dorner Béla könyvei egy modern gazdasági könyv-tárban nem hiányozhatnak!

Eddig megjelentek: A sertés tenyésztése és hizlalása. 2. kiadás, 568 oldal, 248 eredeti szöveggel P 18— Rétek és legelők műve-lese és terméskoka-zása. 2. kiadás, 360 old., 272 képpel — P 14— A kereskedelmi trágyák történelme, gyártása és használata. 3. ki-adás, 508 oldal, 177 szöveggel P 1460 A burgonya termelése. 2. kiadás, 97 képpel P 420.

„Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MEGJELENT!

Treitz Péter: Csonka-Magyarország termőtalaja 2 térképpel — Ára 3 pengő „Patria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

VÉTEL

Eladni akar valami gazdasági gépet? Forduljon bizalommal Braun és Ürményi céghez Budapest, V., Bátorh-utca 7. 1951

REGI értékesebb könyveket, acélmentéseket keres megvé-teire és ajánlatokat „Műkedvelők 3843” alatt a lap kiadóhivata-lába kér.

TEJET, tejszint veszek kötszre legmagasabb áron. A390ldi Tej-termek, Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 17. 4018

Élővad-eladás.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok élő mezei nyulakat és fácánokat ad el a készlethez képest. Nyulak 1:1 ivararányban, fácánok tör-zsenként (1 kakas, 4 tyúk) kerülnek eladásra, de kan-nyulak és fácánkakasok külön is eladatnak. A kannyul ára 20 P, nőstényé 25 P, fácántörzse 75 P, kakasé 12 P, előzetes készpénzfizetés ellenében, Mezőhegyes állomáson a fuvardíjak átutalása mellett feladva, a csomago-lás önköltségeinek utánvételezése mellett, előjegyzéseket, köte-lezettség nélkül, november 20-ig fogadunk el. Kielégítés a jelentkezés sorrendjében.

Mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága. 6535

Törzskönyvezett mangalica tenyészkanok és tenyész kocák másfél évesek, átvészelték a tél-t. CSOBAI GYULA gazdaságában, CSOBAJ Szabolcs m. Posta, telefon helyben, v. á. Tarcal. 6255

Levélpapírokat és borítókat ómnyomással a legújatnyosabb árban ké-azt a „PÁTRIA” nyomda r.-t. BUDAPEST, IX. ker. (Üllői-ut 95 az. (Köztelék.)

Szénsalakat feltöltésekhez, kisvasutak karbantartásához, utak javításához vagontelekben, téli hónapokban, ingyen szállít: Obláth József Budapest, VI., Fűrészt-utca 68—70. Telefon: J. 395—18 6545a

Magra termelt vető-lennagra előjegyzéseket elfogadunk. Grósz Zsigmond Öröksele, Hosszuhát, Bihar m.

Eladó birtok Ágocseyháza, Kecskemét határában, kb. 500 kat. hold föld (parcellázás) célokra is alkalmas igen olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Értékesí-tetési lehet: dr. Deukó Imre ügyvédnél, Budapest, IX., Soroksári-ut 58. Telefon: József 385—49. 6547

Somogy megye egyik legjobb és legszebb bérlete, 500 hold, élő- és holtfelszereléssel hosszabb időre eladó. Bővebbet: Zánkay Jenő dr. ügyvédnél, Kaposvár, Fő-utca 16. szám. 6552

FRIGIDAIRE automatikus, villamos hűtőszekrények. Semmi felügyelet. Semmi kezelés. Minimális üzemköltség. Kedvező fizetési feltételek. FRIGIDAIRE minden célra és minden nagyságban. HAHN ARTHUR és TÁRSAI Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 8. és 12. szám. Telefon: *Automata 898—86 6142 *Automata 898—86

3245/1929. kig. sz. Dunavecse község előljárásgától. Árverési hirdetmény. Dunavecse község a tulajdonát képező és Soltszentimre község határában (budapest—szabadkai vasuti fővonalnak soltszentimrei állomásától 2 kilométerre) fekvő, körülbelül 400—420 kat. holdat kitevő legelőjét, mely a lecsapolási főcsatornától nyugatra esik, 1929. évi december 1-től számított 6 évre legelő céljaira nyilvános árverésen bérbeadja. A részletes árverési feltételek megtekinthetők a hivatalos órák alatt bármikor Dunavecse község gazdasági jegyzői irodájában. Az árverést 1929. évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor, Dunavecse község tanácstermében tartjuk meg. Kiküldési ár évi 4000 P. Bánatpénz 4000 P, mely az árverés előtt készpénzben vagy érték-ben teendő le a község előljárásgánál. Az árverés napjáig írásbeli ajánlatok is beadhatók, amennyiben a megfelelő bánatpénzt is leteszi az ajánlatot tevő, úgy ajánlata epügy figyelembe vétetik, mint a nyilvános árverésen történő szóbeli ajánlat. Dunavecse, 1929. évi október hó 27-én. Dunavecse község előljárásga. 6541

Állat-, termény-, anyagszámadás a „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadásában megjelent. Állat-, termény- és anyagszámadás nagyobb gazdaság kimutatásainak összefoglalására szolgál s a következő számlákat tartalmazza: 1. Lovak számlája 2. Szarvasmarhák számlája 3. Juhok számlája 4. Sertések számlája 5. Gabonaművek számlája 6. Olajosok és hűvelyesek számlája 7. Vetőmagvak számlája 8. Gumós és gyökeművek számlája 9. Erőtakarmanyok számlája 10. Szálastakarmanyok számlája 11. Élelmiszerek számlája 12. Kenő- és világítóanyagok számlája 13. Vasak és fémek számlája 14. Lemezek és csavarok számlája 15. Láné, szeg stb. számlája 16. Eszközök számlája 17. Eszközök és kenderárak számlája 18. Különléle raktári anyagok számlája 19. " " " " 20. " " " " 21. Festékárak számlája 22. Fűtőanyagok számlája 23. Építési anyagok számlája 24. Épület és bognárfák számlája 25. Zsákok és ponyvák számlája 26. Hordók számlája 27. Üres nyomtatványok A nyomtatványokon a bevétel és kiadás egymással szemben vezethető, tehát az egyenleg azonnal kimutatható. A könyv lapjai finom könyvpapíron készültek. Az állat-, termény- és anyagszámadás 80 lapos terjedelmű. Nagysága 31x47 cm. Jó erős vászonkötésben, elől tárgymutatóval, ára: 65 P

Amerika legkiválóbb traktora azért a 17-28 HP

TWIN CITY

TRAKTOR

MERT:

középkötött talajon 8" szántási mélységnél,

fogyaszt magyar holdankint: kb. 4-5 kg. petróleumot,

Alkatrészszükséglete a legminimálisabb.

Üzemzavarok nem fordulhatnak elő.

Üzembiztonsága tökéletes.

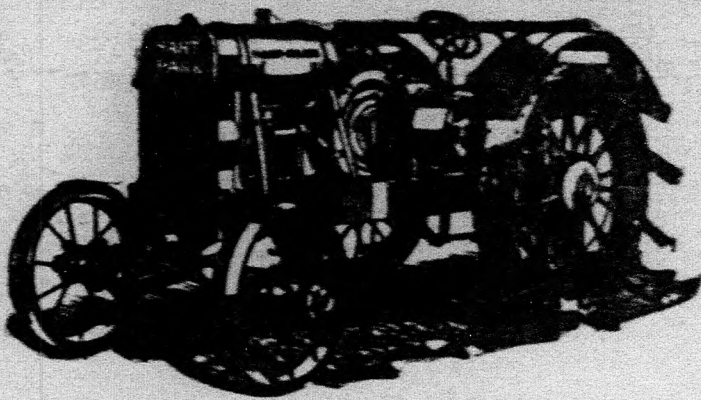
óránként felszánt: kb. 2 magyar holdat,

vonóhorogteljesítménye 17 HP

Felvilágosításokkal készséggel szolgál:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

KÉRJE 64. SZÁMÚ ÁRJEGYZÉKÜNKET!
Használt traktorokat cserébe veszünk.

HART-PARR

a legerősebb, legjobb és legolcsóbb traktor,

mert: üzemköltsége minimális,

élettartama évtizedekre terjed,

kezelése hámulatosan egyszerű és

minden talajon nagyszerűen dolgozik.

Kivánságra - vételi kötelezettség nélkül - bárhol bemutatót tartunk.

Ahány HART-PARR traktor, annyi elismerő nyilatkozat.

Ajánlatlalt és ábrás prospektussal készséggel szolgál:

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.

Budapest, V. kerület, Váci-ut 80. szám.

Most jelent meg:

Mezőgazdasági traktorok szerkezete és kezelése

Írták: Erdői János és Göllner János gazdasági akadémiás tanárok

Ára 10 pengő

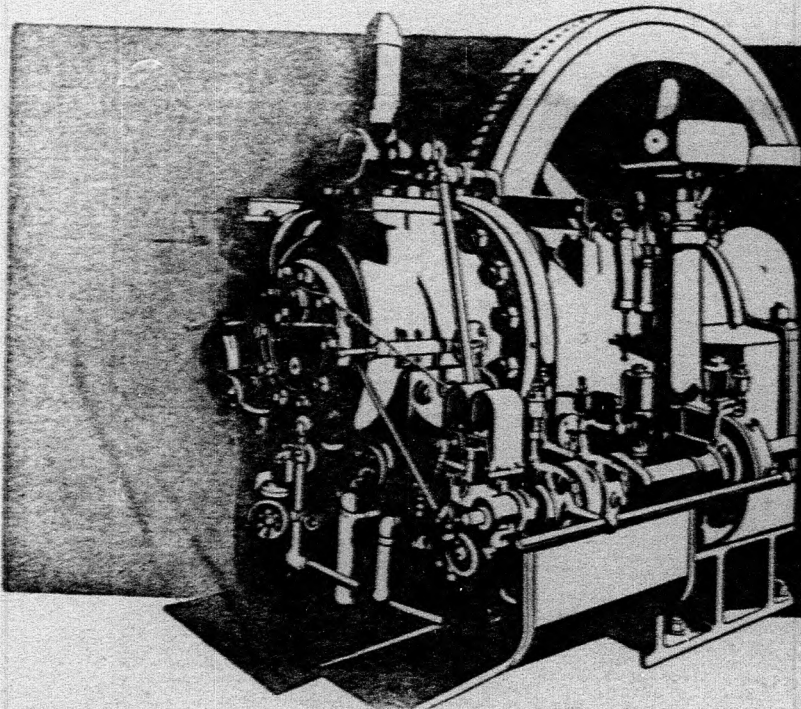
"Patria" R.-T. könyvkiadása, Budapest, IX., Üllői-ut 24. szám (Köztelek)

HAZAI GÉPKERESKEDELMI RT.

V. VILMOS CSÁSZÁR UT 76 - GANZ ÉS TÁRSA DANUBIUS

GÉP-WAGGON-ÉS HAJÓGYÁR RÉSZTÁRS.

VEZÉRKÉPVISELETE.

SZIVÓGÁZ
FÖLDGÁZ
DIESEL
BENZIN
PETROLEUM

MOTORK

TELEFON: 908-90. 908-91
SÜRGÖNYCÍM: MASINA.